

Broj 7. i 8.

Srpanj i kolovoz 1916.

Tečaj XL.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uredjuje
Bogoslav Kosović.

Izlazi svakog mjeseca.

ZAGREB 1916.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Broj 3376, 1916.

Dražba hrastovih, brestovih i jasenovih stabala.

Podpisani ured prodaje dne 28. listopada 1916. u 10 sati prije podne putem pismenihi ponuda u slijedećim sječinama hrastova, brestova i jasenova stabla i to :

1. Šalovica	556	hrastovih stabala uz procjenu K	39.068—
2. Širine	124	" " "	13.080.—
3. "	1656	jasenovih	260.894.—
4. "	422	hrastovih	24.041.—
5. Trebče	1489	" " "	38.210.—
6. "	414	brestovih	5.794.—
7. Lepa gređa	985	hrastovih	44.193.—
8. Kupinje	142	" " "	14.160.—
9. Dugački gaj	734	" " "	105.897.—
10. Štvanja	1075	" " "	26.421.—
11. "	1183	jasenovih	98.990.—
12. "	491	brestovih	13.496.—
13. Đabovnik	914	hrastovih	46.714.—
Ukupno 10.185 stabala			K 730.958.—

Pobliži uvjeti mogu se uviditi kod potpisanoj ureda i područnim kotarskim šumarijama broj I. u Koprivnici, broj III. u Gjurjevcu, broj V. u Rači, broj VI. u Goli i broj VII. u Pitomači.

U Bjelovaru, dnne 21. rujna 1916.

Šumsko gospodarstveni ured
imovne općine gjurjevačke.

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list bezplatno. — Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. list« K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« стоји 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Praksa uredjenja šuma u opće, a kod zem. zajednica napose.

Napisao **Ante Kern**, kr. šumar. nadzornik.

(Nastavak).

II. Normala za čistu bukovu sastojinu na srednjoj stojbinskoj dobroti u šumama ogulinske imovne općine.

a) prlje sječe:

Deb. raz.	broj stabala	m ²	m ³
I.	— 141	2·50	16·92
II.	— 66	3·25	29·04
III.	— 40	3·85	40·40
IV.	— 27	4·32	52·11
V.	— 20	4·65	62·40
Ukupno	294 stabla	18·57 m ²	200·87 m ³

b) poslije sječe i uz pretpostavu tridesetgodišnje ophodnjice:

Deb. raz.	broj stabala	m ²	m ³
I.	— 115	2·03	13·80
II.	— 56	2·75	24·64
III.	— 36	3·46	36·36
IV.	— 25	3·97	48·25
V.	— — — — —	—	—
Ukupno	232 stabla	12·21 m ²	123·05 m ³

III. Normala za čistu jelovu sastojinu na I. stojbinskoj dobroti u šumi z. z. Crnilug.

a) prije sječe:

Deb. raz.	broj stabala	m ²	m ³
I.	170	3·31	23·80
II.	99	5·26	42·55
III.	62	6·31	61·38
IV.	44	7·31	80·96
V.	33	8·31	99·66
Ukupno	408 stabala	30·32 m ²	308·35 m ³

b) poslije sječe — uz pretpostavu dvadesetpetgodišnje ophodnjice:

Deb. raz.	broj stabala	m ²	m ³
I.	156	3·03	21·84
II.	93	4·94	40·—
III.	60	6·10	59·40
IV.	42	6·98	77·28
V.	—	—	—
Ukupno	351 stablo	21·05 m ²	198·52 m ³

Te tri normale sastavljene su samo na temelju njekih istraživanja, te stoga predočuju samo približno vjernu sliku. Naročito to vrijedi glede stanja poslije sječe. Tu naime bitno upliva visina prirasta, a glede njega su sakupljeni podaci još izvanredno manjkavi. Stoga će se definitivne normale moći ustanoviti tek onda, kada mjerodavni faktori budu za potrebna sistematska istraživanja u tom smjeru odredili potrebna sredstva i osobu, koja će ta istraživanja ili sama obaviti, ili dati direktivu i rukovoditi ih.

Ta istraživanja morala bi se obaviti u dovoljnem broju na svim stojbinskim razredima, te za sve vladajuće vrsti drveća, a za odnosne pokusne plohe može se već na temelju dosadanjeg iskustva reći, da se veće pokusne plohe od četvrt rali redovito u tipičnim sastojinama ne mogu naći, nu da veće nijesu u tu svrhu niti potrebne.

Preostaje mi još da razjasnim, kako se ima ustanoviti normalno stanje nakon sječe.

U prebornoj šumi se u pravilu imaju sjeći samo fizički dorasla stabla, a to su ona u najvišem debljinskom razredu, a od tanjih stabala samo ona, koja su prekobrojna. Usto pravilo mora se još paziti i na to, da nakon sječe ostane na sječini barem toliko stabala, da njihova sadanjadrvna gromada zajedno sa njihovim prirastom kroz cijelu ophodnjicu, bude iznašala barem onoliko, koliko se je na sječini nalazilo prije sječe, odnosno da na preostavšim stablima bude prirast kroz cijelu ophodnjicu po rali iznosio barem toliko, koliko je na početku ophodnjice posjećeno drvne gromade po rali dotičnog odsjeka.

Odnosni broj stabala, temeljnica idrvnih gromada u pojedinom debljinskom razredu, mora se ustanoviti pokusno grafičkim načinom dotle, doklegod se ne dobiju takove pravilne krivulje za broj stabala, temeljnica i gromade, da budu međusobno u odgovarajućem razmjeru, a usto da preostavša stabla budu imala prirast kako je gore razloženo.

N. pr. normala pod III. Tu su debljinski razredi razvrstani ovako: I. d. r. od 10—20 cm.; II. od 21—30 cm.; III. od 31—40 cm.; IV. od 41—50 cm. i V. od 51—60 cm. Odgovarajuća srednja stabla jesu u I. d. r. sa 15 cm.; u II. sa 25 cm.; u III. sa 35 cm.; u IV. sa 45 cm. i u V. sa 55 cm. prsnog promjera. Jednogodišnji tekući prirast tih stabala jest: onoga od 15 cm. $0\cdot004 \text{ m}^3$, od 25 cm. $0\cdot013 \text{ m}^3$, od 35 cm. $0\cdot024 \text{ m}^3$, od 45 cm. $0\cdot032 \text{ m}^3$, a od 55 cm. $0\cdot046 \text{ m}^3$. Ako se nakon sječe preostavša stabla pomnože sa navedenima odgovarajućima prirastima, dobije se:

156	stabala	po	$0\cdot004 \text{ m}^3$	=	$0\cdot624 \text{ m}^3$
93	"	"	$0\cdot013 \text{ m}^3$	=	$1\cdot209 \text{ m}^3$
60	"	"	$0\cdot024 \text{ m}^3$	=	$1\cdot440 \text{ m}^3$
42	"	"	$0\cdot032 \text{ m}^3$	=	$1\cdot344 \text{ m}^3$
Ukupno					$4\cdot617 \text{ m}^3$

ili okruglo $4\cdot62 \text{ m}^3$ kao jednogodišnji tekući prirast svih tih stabala, koji pomnožen sa ophodnjicom od 25 godina, daje sveukupni prirast od $111\cdot50 \text{ m}^3$.

Takav ali način računanja prirasta bio bi ispravan samo onda, kada se broj stabala ne bi tečajem ophodnjice povećao i kada ne bi stabla postajala deblja i time im se povećavao i godišnji prirast. Na svakoj naime sječini ima i mora biti podmlatka — to su stabla ispod 10 cm. prsnog promjera. Ta će stabla tečajem ophodnjice urasti u I. deb. razred, ona iz I. deb. razreda u II. d. r. itd. tako, da će se na kraju ophodnjice opet imati u I. d. razredu potpuni broj od 170 stabala, u II. d. razredu od 99 stabala itd. U onom razmjeru u kojem ta stabla budu urašćivala u viši debljinski razred, povećati će im se i godišnji tekući prirast, te će ona na kraju ophodnjice imati slijedeći prirast:

U	I.	deb.	razr.	170	stab.	po	$0\cdot004 \text{ m}^3$	=	$0\cdot680 \text{ m}^3$
"	II.	"	"	99	"	"	$0\cdot013 \text{ m}^3$	=	$1\cdot187 \text{ m}^3$
"	III.	"	"	62	"	"	$0\cdot024 \text{ m}^3$	=	$1\cdot488 \text{ m}^3$
"	IV.	"	"	44	"	"	$0\cdot032 \text{ m}^3$	=	$1\cdot408 \text{ m}^3$
"	V.	"	"	33	"	"	$0\cdot046 \text{ m}^3$	=	$1\cdot518 \text{ m}^3$
								Ukupno	$6\cdot281 \text{ m}^3$

ili okruglo $6\cdot28 \text{ m}^3$.

Uvaži li se, da će na sječini preostavša stabla prvu godinu imati tekući godišnji prirast od $4\cdot62 \text{ m}^3$, koji će ali prema razloženom svake godine rasti dotle, dok ne bude dosegao visinu od $6\cdot28 \text{ m}^3$, to se kao faktični zaračunivi prirast mora uzeti onaj, koji se dobije kao prosjek između oba spomenuta t. j. $\frac{4\cdot62 + 6\cdot28}{2} = 5\cdot46 \text{ m}^3$. Ovaj pak je ra-

čunat kroz 25 godina (visina ophodnjice) daje ukupni prirast od $136\cdot50 \text{ m}^3$.

Po spomenutoj normali ima se prije sječe po rali nalaziti $308\cdot35 \text{ m}^3$, a nakon sječe ima ostati $198\cdot52 \text{ m}^3$. Po tomu se ima posjeći $308\cdot35 - 198\cdot52 = 109\cdot63 \text{ m}^3$, a budući će međutim prirasti $136\cdot50 \text{ m}^3$, to će se nakon 25 godina na

sječini nalaziti dapače $198 \cdot 52 + 136 \cdot 50 = 335 \cdot 02 \text{ m}^3$ t. j. za $26 \cdot 67 \text{ m}^3$ više drvne zalihe, negoli se je prije prve sječe na njoj po rali nalazilo.

Taj višak od $26 \cdot 67 \text{ m}^3$ je dobro predvidjeti radi eventualnog otpada uslijed vjetro- i snijegoloma, izvala itd.

Time je dokazano, da je normala za stanje nakon sječe sasvim ispravno postavljena.

Ad § 21.

Po tomu paragrafu treba ustanoviti glavna načela i postupak za gojitbu i za daljnju njegu sastojina. Poznato je, da ima raznih načina osnivanja sastojina (umjetnim ili naravnim načinom, sijanjem, sadnjom, ključićima itd.), a ima i raznih načina prorede. Treba dakle prosuditi i ustanoviti, kojim načinom će se svrha tehnički najshodnije polučiti.

Na to mnogo uplivaju lokalne prilike — neki način gojitbe može u jednom kraju biti izvrstan, a da ipak za drugi kraj nikako ne odgovara.

Ako stoga uređivač nije podjedno i stručni upravitelj dotične šume, te mu stoga u tom pogledu nijesu poznata lokalna iskustva, mora se za ta načela, koja Nijemci vrlo zgodno nazivaju »Wirtschaftsregeln«, obratiti na lokalno upravljujuće osoblje, te ih s njim sporazumno ustanoviti.

Tko se o tim načelima želi pobliže uputiti, naći će o tomu veoma dobre rasprave u „Zeitschrift für Forst und Jagdwesen“, Berlin, svezak 10. iz g. 1908. i 6. iz g. 1910.

Ad §§ 25—31.

Budući su ovi paragrafi međusobno u uskom savezu, to sam ih spojio u jedno poglavlje.

Po §§ 25. i 30. ima se najprije sastaviti »Opća porabna osnova« na taj način, da se odsjeci (za IV. i daljna razdoblja cijeli odjeli) sa svojim površinama uvrste u odgovarajuća im gospodarstvena razdoblja, zatim po § 26. zbiljne razdobne površine usporede sa normalnom razdobnom

površinom, pak ako se pokažu znatnije razlike, da se provede izjednačenje tih površina — naravno ukoliko je to sa gospodarstvenog gledišta dopustivo.

Nakon toga po §§ 28. i 31. ima se u posebnom „Iskazu o proračunavanju godišnjeg prihoda“ taj prihod izračunati, pak ako se između prihoda pojedinih razdoblja pokažu znatnije razlike, tada se ima provesti izjednačenje tih prihoda. To izjednačenje može i mora se provesti jedino na taj način, da se iz onih razdoblja, u kojima je prihod prevelik, suvišne površine oduzmu i premjeste u ona razdoblja, u kojima je prihod premalen — u tu svrhu dozvoljeno je cijepanje odsjeka (jedan dio odsjeka može se naime propisati u jednom, a drugi dio u slijedećem drugom razdoblju).

Uslijed spomenutoga premještanja odsjeka nastaju prema općoj porabnoj osnovi veće ili manje promjene, pak stoga se prema alineji 7. § 29. imaju te promjene zabilježiti u općoj porabnoj osnovi, te konačno iz „iskaza o proračunjanju prihoda“ u istu prenijeti sječive drvne zalihe i to za šume, koje se sjeku čistom i oplodnom sječom, u one rubrike obrasca 6. na desnoj strani, koje su označene sa „drvna zaliha“. Te rubrike bi stoga umjesto „drvna zaliha“ imale ispravno glasiti ili »sječiva drvna zaliha« ili analogno obrascu 8. (za visoke preborne šume) »ukupno drvna zaliha sa prirastom«.

Navedeni postupak izgleda teoretski logičan, ali je praktički neshodan i to stoga, što se najprije sastavlja porabna osnova, a tek onda provede izračunavanje prihoda, a jer su drvne zalihe, odnosno sječivi prihodi za potrajinost mnogo važniji negoli površine, to se prema rezultatu u iskazu o proračunavanju prihoda, mora naknadno mijenjati već djelomično sastavljena opća porabna osnova.

Mnogo je jednostavnije i stoga praktičnije, da se najprije sastavi „Iskaz o proračunajanju godišnjeg prihoda“ i to stoga, što se u njemu predočuju i površine i sječive drvne

zalihe, te se tu mnogo laglje jedno i drugo ili oboje međusobno dade za sva razdoblja sravniti i izjednačiti. Kada je pako provedeno izjednačenje i definitivno su ustanovljeni prihodi za svako razdoblje, tada se tek sve ono što je potrebno, prenese u opću porabnu osnovu i time i ona sastavi.

Za iskaz o proručunjanju godišnjeg prihoda za šume sa čistom i oplodnom sječom, određen je obrazac 7., a za preborne šume ima se prema alineji 4. § 31. u tu svrhu upotrijebiti isti obrazac (u naputku je uslijed tiskarske pogriješke umjesto 7. pogriješno naveden 8.), ali shodno nadopunjeno.

Taj nadopunjeni obrazac je naknadno priređen kao obrazac 7/a, te se prema naredbi kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 30. prosinca 1908. broj 54.951., može kao i sve ostale tiskanice za sastavak gospodarskih osnova i programa, dobiti kod ravnateljstva pomoćnih ureda zemaljske vlade, odjela za narodno gospodarstvo, nu jer dosada nije nigdje objelodanjen, to ga ovdje priopćujemo.

(Vidi obrazac 7/a, str. 202.).

Iskaz o proračunjanju godišnjeg prihoda se praktično sastavlja na slijedeći način. Najprije se ustanovi ona površina, koja normalno ima otpasti na ona gospodarstvena razdoblja, koja se u općoj porabnoj osnovi imaju dotirati samo sa površinama — dakle bez drvnih zaliha. (To se obično čini za IV. i daljnja razdoblja). U te površine nesamo da se ne smiju računati čistine (alineja 9. § 25.), nego niti one posumljene površine, na kojima pomladba još nije sasvim sjegurno uspjela, te uslijed toga još nije zajamčeno, da će se na njoj u zadnjem razdoblju nalaziti sječiva sastojina — može se naime dogoditi, da ogoja ne uspije, te da njezina obnova bude s kojih razloga na dulje vrijeme odgođena.

Odredba glede dotiranja samo sa površinama, vrijedi naravno samo za šume sa čistom i oplodnom sječom, jer za preborne šume se prema alineji 1. § 30. imaju sva razdoblja dotirati sa drvnim zalihama.

Obrazac 7/a.

Da se IV. i daljnja razdoblja nadjeluju samo sa površinama ima svoj razlog u tomu, što se može i mora premjevati, da će sadanje mlade i srednjodobne sastojine, koje se na tim površinama nalaze, uz stručnjački uzgoj (njegu) do onog vremena, kada će doći do sječe, biti za sječu dozrele. Ako bi slučajno bile nešto premlade, tada se to dade popraviti shodnim mjerama n. pr. takovim proredama, da preostavša sastojina bude prirašćivala više u debljinu.

Nakon toga preostavša površina ima se shodno razdijeliti među prva (obično tri) razdoblja tako, da uz približno jednaku površinu budu imala barem jednake, ili još bolje rastuće sječine drvne zalihe. To se čini tako, da se pojedini odsjeci — ne tekućim redom, nego onim, kojim imaju doći do sječe, sa svojim površinama, drvnim zalihama i prirastima (izvađeno iz opisa sastojina) uvršćuju u iskaz o proračunanju prihoda dotle, dok držimo da će biti dovoljni za polurazdoblje I.¹, ispod toga povuče se vodoravna crta i nastavlja sa uvršćivanjem odsjeka za polurazdoblje I.², te konačno za razdoblje II. i III. Nakon toga se ispuni rubrika 8. »ima se posjeći u gospod. razdoblju«, zatim „drvne zalihe“ i rubrika 12. »Ukupni prirast za koliko godina?«

Pod tim „za koliko godina?“ razumijevo se broj godina do polovice dotičnog razdoblja n. pr. da se dotični odsjek ima sjeći u polurazdoblju I.¹, koje ima trajati 10 godina, tada se prirast ima računati za pet godina. Da je prirast po rali $2\cdot82 \text{ m}^3$, bio bi za pet godina $2\cdot82 \times 5 = 14\cdot10 \text{ m}^3$, a to pomnoženo sa površinom odsjeka i pribrojiv k tomu njegovu sadanju drvnu zalihu, daje: „ukupno zaliha i prirast“ (rubrika 15. i 16.). To je podjedno ukupni sječivi prihod dotičnog odsjeka, koji se osim u rubriku 15. i 16., upiše u jednu od odgovarajućih rubrika 17—20. — u konkretnom slučaju u onu označenu sa I¹.

Analogno se postupa i sa ostalim odsjecima, a na kraju učini zbroj sječivih drvnih gromada svakoga razdoblja, pak ako se pokažu zнатне razlike, tada se preduzimaju premje-

Štanja odsjeka uz shodno preračunavanje prirasta i prema tomu i ispravljanje sječivih drvnih gromada dotle, dok se ne poluči poželjena jednakost u prihodima, eventualno njihovo postepeno rastenje.

Kada je sve to dovršeno, tada se istom odnosni podaci prenesu u „opću porabnu osnovu“ i to sječive drvne gromade u rubrike označene „drvna zaliha m“³, koje bi ispravno imale glasiti „sječiva drvna zaliha“ ili „ukupno drvna zaliha sa prirastom“, a zatim se konačno još među IV. i daljnja razdoblja razdijeli naprvo spomenuta, za ta razdoblja opredijeljena površina obraštenih odsjeka (mladih sastojina).

Ako je slučajno cijela gospodarstvena jedinica bila jednakо ili približno jednakо stara, te prema tomu za sječu jednakо dozrela ili nedozrela n. pr. kao 70-god. sastojina na slici 10., kojoj bi prema onom pod ad § 18. razloženom, normalno odgovarala ophodnja od 140 godina, tada u slučaju, da se iz te šume imaju potrajanu uživati jednakо veliki drveni prihodi, ne bi bilo dovoljno razdobne prihode obračunati samo za prva 3 razdoblja, a daljnja razdoblja nadjeliti samo sa površinama. To ne bi bilo dovoljno stoga, što bi u dalnjim razdobljima — osobito u zadnjima, dobili znatno veće sječive drvne gromade negoli u prvima, čime bi sadanji ovlaštenici bili znatno prikraćeni na korist budućih. Stoga će se u takovim slučajevima morati po metodi rašestarenja na jednakе drvne gromade (Massenfachwerk), provesti izračunanje i izjednačenje sječivih prihoda za sva razdoblja cijele ophodnje, te će zadnja razdoblja imati znatno manje površine od prvih stoga, jer će na istima biti po rali znatno veće drvne gromade.

Kod većih šumskih posjednika može izjednačivanje razdobnih prihoda unutar jedne gospodarstvene jedinice izostati u slučaju navedenom u alineji 3. § 29. Ta alineja glasi: „Kod većih šumskih posjeda dozvoljeno je, da se prihodi gospodarstvenih jedinica, koje nagnju u jedno prometno područje, mogu upotrijebiti za međusobno izjednačenje raz-

dobnih prihoda, pak u tom slučaju nije nužno, da se izjednačuju prihodi unutar dotičnih gospodarstvenih jedinica“.

N. pr. Ako u jednoj gospodarstvenoj jedinici radi velike prezrelosti sastojina, treba u I. razdoblju k sjeći propisati znatno veće drvne gromade negoli bi to potrajno gospodareći bilo dopustivo, te da će uslijed toga u II. i III. razdoblju doći k sjeći znatno manje drvne gromade, to ne treba provesti izjednačenje razdobnih prihoda u onom slučaju, ako je u drugoj gospodarstvenoj jedinici za II. razdoblje, a u trećoj za III. razdoblje stanje obratno, pak da će se stoga te dvije ili tri jedinice međusobno kombinirajući nadopunjavati tako, da će se iz njih — uvez ih zajedno, u svakom od tih triju gospodarstvenih razdoblja crpiti ukupno jednak veliki prihodi.

Ako se u takovom slučaju radi o gospodarstvenim jedinicama, iz kojih se ima potrajno podmirivati drvarija ovlaštenika jednog stanovitog sela, tada je potrebno, da sve te jedinice gravitiraju u jedno prometno područje. Nu ako se radi o jedinicama iz kojih se prihodi imaju unovčivati n. pr. kod velikih nadarbinskih i povjerbinskih šuma, gdje se u prvom redu radi o potrajanom prihodu u novcu, tada nije potrebno niti to, da gravitiraju u jedno područje. U takovom naime slučaju nije bitno kojim pravcem i u koje područje se drvo može unovčiti, nego je bitno da se ono može unovčiti i da je novčani prihod svake godine jednak.

Osim ovoga, ima još mnogo slučajeva u kojima će se kod sastavka „opće porabne osnove“ imati postupati drugačije, negoli to općenito pravilo zahtijeva.

Sve te slučajeve nije moguće navesti, pak stoga ču se ograničiti samo na njekoje. Ima slučajeva, da su sastojine vrijednijeg drva n. pr. hrastovog, sa sastojinama manje vrijednog n. pr. bukovog drva, tako međusobno ispremješane, da se ne mogu razlučiti u posebne gospodarstvene jedinice, ili ako i nijesu pomiješane, da se ipak iz stanovitih

razloga n. pr. da se sve bukove sastojine želi pretvoriti u hrastove, moraju uzeti kao jedna gospodarstvena jedinica. U takovim slučajevima treba opću porabnu osnovu sastaviti tako, da se svake godine približno sječe uvijek ista gromada jedne i druge vrsti drva, a ne n. pr. najprije kroz njekoliko godina samo vrijedna hrastovina, a poslije godišnje isto tolika množina, ali samo manje vrijedne bukovine.

Takav slučaj je bio sa jednom gradskom šumom, a posljedica je bila ta, da kad je došla bukovina na red, da je novčani godišnji prihod iz šume pao za $\frac{3}{4}$ napravu prijašnjemu.

Ako se u takovim slučajevima ne mogu istodobno sjeći svakogodišnje obje vrsti drveća, tada treba etat u manje vrijednom drvu učiniti za toliko puta većim, za koliko je drvo manje vrijedno, te osobito kod gradova, koji drvni prihod unovčuju, osjegurati — ne potrajinost u masi, nego potrajinost u novčanom prihodu.

U našim prebornim šumama ima još mnogo slučajeva, gdje se u njima nalazi još mnogo stabala sa prsnim promjerom od 70 i više centimetara. Tu bi uređivač veoma pogrešno postupao, kada bi obzirom na to, što su već i stabla od 50 cm. potpunoma sječiva, k sjeći propisao sva stabla nad 50 cm. prsnog promjera. Time bi šumu odviše proredio i u budućoj ophodnjici ne bi vjerojatno našao dovoljno sječivih stabala. U takovom slučaju treba tu abnormalnu šumu sukcesivno privesti normalitetu tečajem više ophodnjica tako, da se n. pr. u I. ophodnjici za sječu odrede možda stabla tek nad 65 cm., u II. ona nad 57 cm. a tek u III. ona nad 50 cm.

Postepeno rastenje razdobjnih prihoda, kako je propisano alinejom 2. § 29. preporuča se radi eventualnih elementarnih nepogoda, šteta od ljudi i zareznika itd., radi kojih se može dogoditi, da će dotične sastojine u dobi sječe imati manju drvnu zalihu od one, koja je iskazana u općoj porabnoj osnovi.

Pri izračunavanju godišnjeg prihoda i sastavku opće porabne osnove, ima se uzeti u račun samo glavna sastojina, dočim se na nuzgrednu uzima obzir samo kod sastavka „posebne porabne osnove“, gdje se uz prihod od glavnog užitka, ima još posebno iskazati i prihod od međutimnog užitka. To je i razumljivo kada se uvaži, da se nuzgredna sastojina može u „opisu sastojina“ iskazati samo za one odsjekе, koji se u budućem desetgodištu imaju prorediti (vidi točku 7/b § 10.), a ne može se iskazati za sastojine, koje će se tek nakon 20, 30, 40 i više godina proredivati, a to stoga ne, jer ta nuzgredna sastojina danas još ne postoji, nego će razvitkom sastojine po vremenu vjerojatno tek nastati; nadalje što će taj međutimni prihod biti u pojedinim razdobljima veoma različan; te konačno, što su troškovi sječe toga prihoda radi njegove male vrijednosti, veoma često veći, negoli je njegova prodajna vrijednost, te je on u svojoj sućnosti više uzgojna mjera, negoli kakav tvarni ili novčani prihod.

Kod sastavka opće porabne osnove i izračunanja godišnjeg prihoda, ima u pravilu biti mjerodavno sadanje stanje sastojina, te se ne uzima obzir na eventualne uštendnje i prehvate. Iznimka od toga čini se samo onda, ako u pojedinom slučaju postoje pozitivne oblasne odredbe, koje određuju, da se na to ima uzeti obzir. U eventualnom dvojbenom slučaju ima se o tomu pravodobno ishoditi odluka.

Mjestimični običaj, da se u onom slučaju, ako se u dotičnoj gospodarstvenoj jedinici dešavaju znatnije šumske štete od ljudi, kod izračunavanja razdobnih prihoda ne računa sa faktičnim prirastom, nego samo sa stanovitim postotkom od istoga, nije ispravan. Kod izračunavanja tih prihoda treba računati sa faktičnim prirastom, a tek od izračunatog prihoda ima se odbiti onolika drvna gromada, kolika odgovara faktičnim šumskim štetama.

Konačno ne smije se zaboraviti, da se u „Opisu sastojina“ drvne zalihe obično iskazuju tako, da one predstavljaju

svu nad zemljom se nalazećudrvnu gromadu stabala i to obično do 7 cm. debljine t. j. bez kićevine ispod 7 cm.

S takovim drvnim gromadama operira se kod „Izračunavanja godišnjeg prihoda“ i kod sastavka „opće porabne osnove“. U istinu se ali cijele te drvne gromade ne užiju i to stoga ne, jer se kod posjeka i izradbe od njih izgubi stanoviti postotak, koji po Dr. Hufnaglu iznaša 2—3%; zatim stanoviti postotak ostane u panjevima; nadalje nješto potroše radnici za kuhanje i grijanje; te konačno se kod mnogih vrsti drveća n. pr. jele i omorike, prigodom izradbe u tehničke sortimente, kora oguli i drvo mjeri bez kore.

Svi ti gubici, koji n. pr. samo za koru iznašaju po Dr. Hufnaglu kod jele i omorike 8—12%, kod bora 7—16%, kod hrasta 7—15%, te kod bukve 5—8% cijele drvne gromade, mogu u nepovoljnim okolnostima iznositi do 20% ukupne drvne gromade, te moraju i kod najtočnije procjene drvnih zaliha bezuvjetno prouzrokovati znatnu razliku između procjene i posljetka faktične izradbe.

Da se na to prema točki 4. § 11. uzme dovoljan obzir na taj način, da se već kod ustanovljivanja drvnih zaliha u uredajne svrhe za iznos spomenutih gubitaka smanje drvne zalihe i te smanjene zalihe uvrste u „Opis sastojina“, ne preporuča se stoga, jer tada tako smanjenim drvnim gromadama ne bi odgovarali ustanovljeni prirasti. Stoga prepričam slijedeći način:

Kod sastavka iskaza o proračunaju godišnjeg prihoda i opće porabne osnove, neka se računa sa faktičnim drvnim zalihama, a tek kada se razdobni prihodi izjednače i definitivno ustanove, neka se od konačnoga rezultata odbiju koli spomenuti postoci, toli i one drvne gromade, koje će predvidno odgovarati spomenutim šumskim štetama. Na temelju toga neka se godišnji prihod (etat) ustanovi koli za nereducirane, toli za reducirane drvne gromade, te neka se on u općoj i posebnoj porabnoj osnovi napiše u obliku razlomka, u kojemu brojnik označuje nereducirani, a nazivnik

reducirani godišnji prihod. Potonji može se napisati crvenim, a razjašnjenje o reduciranju neka se na shodnom mjestu navede u uredajnom zapisniku.

Ad § 33.

Opća porabna osnova za srednje šume ima se prema alineji 2. toga paragrafa sastaviti prema obrascu 9. U tom obrascu ima slijedeći dio glave lijeve strane, umjesto kako je na slici 11. naznačen pod a), glasiti onako, kako je naznačen pod b). (Vidi slika 11. str. 210).

Prihod pako od sitne šume, koji se ima iskazati u 9., 16. i 23. okomitoj rubrici desne strane, ima se iskazati zajedno sa prirastom, koji se ima računati do polovice dotičnog razdoblja (polurazdoblja).

Ad § 36.

Alinejom 3-ćom toga paragrafa određeno je, da se „pošumljena površina“ gospodarstvene jedinice ima svesti na jednaku stojbinsku vrsnoću i t. d.

Taj izraz „pošumljena površina“ uzimaju mnogi sastavljači osnova u njegovom konvencionalnom značenju, te kao pošumljene površine računaju u cijelosti sve one površine, na kojima raste drvo, ali bez obzira na to, da li se one mogu u tehničkom pogledu uzeti kao potpunoma pošumljene. N. pr. jedna šuma od 500 rali površine sa obrastom od 0·5 je u običnom značenju riječi „pošumljena“, ali tehnički uzeto nije u cijelosti pošumljena, nego je faktično pošumljeno t. j. obrašteno samo 500 ; $0\cdot5 = 250$ rali.

Takovo razlikovanje je veoma važno i bitno stoga, jer ako bi se u prvom slučaju računalo sa 500 rali, dobio bi se normalni etat za dvostruko veći, nego li u drugom slučaju, a to bi u pojedinom slučaju moglo dovesti do toga, da bi jednu prestaru ali veoma slabo obraštenu šumu mogli tečajem dvaju ili triju razdoblja potpunoma posjeci, a da se ipak ne bi ispostavio nikakav izvanredni prihod (prehvata),

a)

Slika 11.

b)

kojim bi se u slijedećim razdobljima, kada još ne bude sječivih sastojina, mogao manjak na etatu u drvu, nadoknaditi sa etatom u novcu.

Stoga se među „pošumljenu površinu“ ne smiju računati one površine, koje uopće nijesu namijenjene produkciji drva (izlučeni putevi, prosjeci i dr.), zatim čistine, te sve one sječine, na kojima pošumljenje još nije potpunoma uspjelo, a obraštene površine treba reducirati na potpuni obrast.

Da je to ispravno vidi se otud, što se normalni etat ima isto kao i normalna drvna zaliha ustanoviti ne za idealno normalno stanje, nego isto kao kod računanja po formuli kameralne takse za ono stanje, koje bi odgovaralo sadanjim drvnim zalihama u onom slučaju, kada bi dobni razredi bili normalno zastupani, a srednji njihov obrast ne bi bio veći, negoli je popriječni obrast sadanje zbiljne drvne zalihe. (Vidi § 43. austrijske instrukcije za uređenje šuma od g. 1878. drugo izdanje, u kojem se kaže: „Der normale Vorath ist diejenige Grösse, welche der stockende Massenvorath besitzen sollte, wenn das Altersklassenverhältniss normal, die mittlere Bestockungsgüte jedoch nicht höher wäre als die durchschnittliche Bestockung des gegenwärtigen oder wirklichen Massenvorathes“). (Normalna zaliha je ona veličina, koju bi sadanja drvna zaliha morala imati, kada bi razmjerje dobnih razreda bilo normalno, a srednji obrast ne bi bio veći, negoli je popriječni obrast sadanje faktične drvne zalihe).

Za daljnji dokaz neka služi još i slijedeći primjer. Iz jedne šume od 1000 rali površine, koja je obrasla samo sa 0·5 može se potrajno crpiti samo onoliki prihod, koliki bi se mogao crpiti i iz šume od 500 rali površine sa potpunim obrastom od 1. Ako bi pako obrast šume bio samo 0·2, to bi se za potrajno crpljenje istoga prihoda trebalo 500 : 0·2 dapače 2500 rali.

Iz tih triju šuma sa toli nejednakim površinama od 500, 1000 i 2500 rali, ali sa jednakim drvnim zalihama, može se prema njihovom sadanjem stanju potrajanu crpiti samo jedan te isti, naime jednako veliki godišnji prihod, pak bi stoga bilo skroz neprirodno, kada bi normalni etat za drugu šumu bio još jedanput, a za treću dapače petput veći negoli za prvu šumu. N. pr. ako bi normalni popriječni prirast po rali bio 3 m^3 , to bi u takovom slučaju za prvu šumu bio normalni etat 1500 m^3 , za drugu 3000 m^3 , a za treću dapače 7500 m^3 . Tu bi se naročito u trećem slučaju dogodilo to, da bi se godišnje sjekuć 7500 m^3 već za jednu četvrtinu ophodnje posjekla sva sadanja šuma, te bi nakon toga kako je već spomenuto, nastupilo doba, kada ne bi bilo više ništa za sjeći, a jer godišnji faktični etat ne bi bio veći od normalnoga, ne bi se ispostavio nikakav izvanredni prihod (prehvat), te stoga ne bi bilo nikakove novčane glavnice, kojom bi se za to međuvrijeme mogao u novcu naknaditi manjkajući etat na drvu.

Po navedenomu je očito, da pošumljenu površinu treba svesti nesamo na jednaku stojbinsku vrstoču, nego i na potpuni obrast.

U alineji 5. točke §-a određeno je, da se u visokim prebornim i srednjim šumama ima vanredni prihod izračunati na taj način, da se od godišnjega prihoda, kako je ustavljeno općom porabnom osnovom, ima odbiti popriječni godišnji prirast za cijelu gospodarstvenu jedinicu i za ustavljeno normalno stanje svih razreda debljine prije sječe, odnosno svih dobnih razreda; a ostatak da predstavlja vanredni prihod.

Kako je već pod ad § 11. spomenuto, je ovdje uslijed stilističke pogreške krivo naveden „popriječni godišnji prirast“, a očiti je lapsus, kada se taj prirast ima ustanoviti samo za normalno stanje „prije sječe“.

Po alineji 2. točke 3. § 11. ima se u prebornim šumama istražiti, ustanoviti i u svim prilikama računati samo

sa tekućim prirastom. To je potpunoma ispravno, te od toga ne može biti iznimke niti u slučaju alineje 5. § 36., nego se i tu mora računati sa tekućim prirastom. Taj ali u normalnoj prebornoj šumi nije jednak u svim sastojinama, nego je u onoj sastojini, koja je najdozrelijia, koja dakle predočuje normalnu prebornu šumu prije sječe, najveći, a u onoj, u kojoj je sječa netom dovršena, je najmanji, dočim se u ostalima kreće između najnižeg i najvišeg.

Uzmimo slučaj naveden pod ad § 18., gdje je za normalu pod III. najveći tekući godišnji prirast ustanovljen sa $6 \cdot 28 \text{ m}^3$, a najmanji sa $4 \cdot 62 \text{ m}^3$. Hoće li se ta dva prirasta i sve one, koji leže između njih, uzeti u obzir, a ispravno postupajući mora se to učiniti, jer se jedino na taj način dobije i spravni normalni tekući godišnji prirast, — to se mora uzeti prosjek (aritmetičku sredinu) između ta dva prirasta t. j. između prirasta prije i poslije sječe.

Tako je sastavljač naputka valjda i mislio, nu zlo se je izrazio u tomu, što je umjesto „prosječni tekući prirast“ pogrešno napisao „popriječni prirast“, a umjesto „prije i poslije sječe“, pogrešno napisao samo „prije sječe“.

Da nije mogao biti mišljen „popriječni prirast“, vidi se već po tomu, što ima tri vrsti popriječnoga prirasta, naime popriječni periodički, zatim popriječni za stanovitu dobu sastojine, te konačno popriječni sječivi prirast, te bi stoga bilo navedeno, koji se od tih prirasta ima razumijevati.

Taj prosječni tekući prirast upiše se u predpredzadnju rubriku (26.) „Opisa sastojina (obrazac 4.)“, ali tako, da se on svede na sadanji obrast odsjeka, te napiše u obliku razlomka, u kojem brojnik znači taj prirast po rali, a nazivnik prirast na cijelom odsjeku. Ako se tada nazivnici zbroje, dobije se normalni tekući prirast cijele pošumljene površine gospodarstvene jedinice (— vidi alineju 3. § 36.) a to je onaj, koji se ima izračunati prema spomenutoj alineji 3. § 36., te koji podjedno pretstavlja normalni prihod, odnosno normalni etat za dotičnu jedinicu.

Ovdje se još mora posebno naglasiti, da se normalitet (broj stabala, zbroj temeljnica,drvne zalihe pojedinih deblijinskih razreda i prosječni tekući godišnji prirast) za prebornu šumu nema ustanoviti prema sadanjoj vrsti drveća, nego prema onim vrstima i smjesi, kako se želi u buduće uzgajati.

Glede spomenute rubrike 26. opisa sastojina, koja bi umjesto „Popriječni godišnji prirast na jutru za normalno stanje deblijinskih razreda“ imala ispravno glasiti „Prosječni tekući godišnji prirast na jutru za normalno stanje deblijinskih razreda“, upozoruje se, da u tiskanicama, koje su izdane spomenutom vladinom naredbom od 30. XII. 1908. broj 54.951., kratkoče radi stoji samo „Poprečni godišnji prirast na godinu“, te da se ta rubrika ima razumijevati onako, kako je gore razloženo.

Po zadnjoj alineji točke 1. §. 36. ima se kod pretvorbe visokih šuma u sitne ili srednje, vanredni užitak izračunati kao razlika između godišnjeg prihoda sadanje visoke šume i normalnog godišnjeg prihoda buduće sitne ili srednje šume i to obzirom na vrijednost drvne zalihe navedenih godišnjih prihoda.

Pod „godиšnjim prihodom sadanje visoke šume“ razumijeva se onaj, koji će porabnom osnovom biti faktično propisan za sječu. N. pr. da je šuma velika 90 rali, te da se ima pretvoriti u sitnu šumu sa 30-godišnjom ophodnjom. U tom slučaju će svakogodišnje sječine biti $90 : 30 = 3$ rali velike, te će sva drvna gromada, koja se na toj svakogodišnjoj sječini bude nalazila, pretstavljati godišnji prihod sadanje visoke šume. Normalni pak godišnji prihod buduće šume izračuna se:

a) kod sitne šume prema ustanovi alineje 3. točke 1. ali tako, da se u ovom slučaju obrasla površina ne ima stegnuti na potpuni obrast i to stoga ne, jer se mora predmijevati, da će se ogoj buduće sitne šume tako provadati, da će cijela površina biti potpunoma obrasla;

b) kod srednje šume na taj način, da se posebno ustanovi „etat sitnog drva“, a posebno etat „nastojnoga drva“. Ovaj potonji ima se ustanoviti istim načinom, kako je to već spomenuto za visoke preborne šume, te jedan i drugi zbrojen, pretstavljaju normalni etat srednje šume.

Kada je to učinjeno, tada se još moraju ustanoviti drvne gromade pojedinih sortimenata (razne vrsti građevnog i ogrjevnog drva), koji će biti sadržani u tim normalnim prihodima sitne, odnosno srednje šume i to u svrhu, da se može izračunati njihova novčana vrijednost.

Budući se ali novčana vrijednost drvu mijenja, to se ona ne može za više godina unaprijed izračunati niti za onaj etat, koji će se prema porabnim osnovama faktično usjeći, a niti za normalni etat. Stoga se u osnovi ne imaju izračunati novčane vrijednosti tih etata, nego se za normalni etat imaju prema navedenom, u osnovi naznačiti samo drvne gromade koje otpadaju na razne sortimente, da prema tomu upravljujući šumar bude svake godine mogao prema tadašnjim cijenama drva na tržištu, izračunati novčanu vrijednost normalnog etata na panju u šumi. Vrijednost pako faktično usjeći se imajućeg etata izračunati će on prema istim tadašnjim cijenama i prema posljeku faktične tvarne procjene toga etata, kojeg će preduzeti u svrhu sastavka godišnjeg drvosječnog predloga.

Spomenute sortimente, kao i način obračunavanja novčane vrijednosti obiju etata, treba u uređajnom zapisniku pobliže navesti i obrazložiti, dočim će se u posebnoj porabnoj osnovi, gdje ne ima mjesta opširnom razlaganju, redoviti i vanredni prihod iskazati samo po drvnoj gromadi, a u „Opaski“ će se glede izračunavanja njihove novčane vrijednosti uputiti na odnosno poglavije uređajnog zapisnika.

Kako se iz navedenoga vidi, biti će to izračunavanje vanrednog prihoda dosta komplikirano već za sitne šume, a pogotovo će se ono komplikirati za srednje šume. Da-pače držim, da će za potonje biti upravo nemoguće i to

stoga, što u Hrvatskoj srednjih šuma uopće ima veoma malo, a takovih, koje bi pretstavljale normalnu srednju šumu, valjda uopće ne ima, a ne ima niti u literaturi pouzdanih podataka za normalnu srednju šumu. Manjkaju stoga podaci za broj stabala, temeljnice idrvne gromade pojedinih deblijinskih razreda u natstojnom drveću, a kada to manjka, tada se ne mogu ustanoviti nitidrvne gromade pojedinih sortimenata, a dosljedno tomu, niti novčana vrijednost normalnog etata.

Radi toga, zatim s razloga, što je gospodarenje u srednjoj šumi najkomplikiranije i što usto zahtijeva neprekidni i vanredno intenzivni rad od šumara, a za to šumari političke uprave kao stručni upravitelji šuma zemljišnih zajednica, ne imaju niti dovoljno vremena, niti dovoljno putnih sredstava; te konačno što se srednja šuma ipak na koncu izrodi ili u sitnu šumu sa pričuvcima (najbolje hrpmično), ili u visoku prebornu šumu, to akoprem je u teoriji za manje šumoposjednike veoma lijepa, je iz navedenih razloga u praksi veoma neshodna i skoro svagdje u svijetu, gdje se racionalno šumarstvo vodi, skoro sasvim napuštena. Stoga bi i ja svakomu našemu uređivaču najtoplije preporučio „neka se kani preživjele srednje šume“ — njoj je mjesto samo tamo, gdje ju posebne prilike naročito uvjetuju n. pr. da u šumi već postoji jalša kao potstojno, a hrast i jasen kao natstojno drveće.

Po spomenutoj ustanovi o izračunavanju vanrednog prihoda kod pretvorbe visoke šume u srednju ili sitnu šumu, bi ovlaštenici od onoga časa, kada se pretvorba počme provadati, imali pravo samo na onoliki prihod, koliki odgovara novčanoj vrijednosti normalnog etata buduće sitne ili srednje šume. Svaki višak preko toga ima se prema §§. 3.—6. naredbe kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 26. svibnja 1898. broj 31.735, o upravi sa šumskim glavnicama zemljišnih zajednica, privesti nepotrošivoj šumskoj glavnici.

U oba slučaja, a osobito kod prelaza na sitnu šumu, biti će vrijednost normalnog etata redovito znatno manja, negoli je bila vrijednost dosadanjeg prihoda visoke šume, i time će sadanji ovlaštenici biti znatno prikraćeni na korist budućih. N. pr. neka prelaz na sitnu šumu bude određen za vrijeme od 30 godina. Prve godine prelaza dobiti će ovlaštenici u ime etata samo onoliko, koliko bude odgovaralo vrijednosti normalnog prihoda buduće sitne šume. Što bude preko toga, to će nakon odbitka iznosa ustanovljenog po § 4., spomenute naredbe od 26. V. 1898. broj 31.735, otici u nepotrošivu glavnici. Druge godine dobiti će isto, ali usto još i kamate od jur uloženog vanrednog prihoda, treće godine isto, ali usto još kamate od uloženog dvogodišnjeg vanrednog prihoda itd. tako, da će nakon 30 godina uz redoviti prihod sitne šume dobivati i kamate od 30-godišnjeg vanrednog prihoda.

Držim stoga, da bi spomenutu alineju 5. točke 1. § 36. ur. nap. trebalo shodno preinačiti. O tomu kako bi se imala preinačiti, biti će opširnije govora u onom dijelu, gdje budem raspravljao o promjenama napušta.

Kod ustanavljanja vanrednog prihoda uzima se u obzir samo onaj godišnji prihod, koji je ustanovljen općom porabnom osnovom. Po posebnoj pako porabnoj osnovi, u kojoj uz glavni dolazi i međutimni užitak, mogu ta dva užitka skupa uzeta, iznositi znatno više, negoli onaj iskazan općom porabnom osnovom. To međutim ne smeta, niti je time učinjena kakova pogreška i to stoga ne, jer se na međutimni užitak, koji je u prvom redu uzgojna mјera, a usto je u pojedinim godinama, dapače i razdobljima, njegova drvna gromada veoma različna, te se uopće samo otprilike iskazuje u posebnoj porabnoj osnovi, — ne uzima nikakav obzir kod izračunavanja potrajnosti na užicima u iskazu o proračunaju godišnjeg prihoda i u općoj porabnoj osnovi.

Konačno treba glede izvanrednoga prihoda, prigodom

rasprave prema alineji 3. § 3. naredbe odlučiti i u osnovi odrediti „da li se on ima užiti svake godine, ili možda radi male njegove drvne gromade, tek svake 3., 4. ili 5. godine, ili možda uopće onda, kada bude dobra proda drvu“.

U potonjem slučaju ne će se taj izvanredni prihod ostavljati na svakoj pojedinoj godišnjoj sjećini, odnosno, ne će se zanj svake godine odbosti posebna sjećina onako, kako je to prikazano na slici 12. pod a), nego će se za njega ili odma odrediti jedna skupna sjećina, — vidi sliku 12. pod b) str. 219, ili će se takova u naravi odbosti istom one godine, u kojoj će se on imati unovčiti.

Ad. § 38.

Kako je već spomenuto, iskazuje se u posebnoj porabnoj osnovi glavni prihod razlučeno od međutimnog prihoda, te se točnom ustanovljenju potonjega u pravilu ne pridava velika važnost i to ne samo kod nas, nego i drugdje.

Tako n. pr. c. kr. šumar. nadsavjetnik A. Kubelka u spomenutoj svojoj knjizi piše: „Bei Aufstellung des Hauungsplanes für die Zwischennutzung soll nicht engherzig vorgegangen werden, namentlich was die Bestimmung der Masse anbelangt. Auch in dieser Beziehung muss dem Wirtschafter freie Hand gelassen werden, damit er im Bestand jenen Durchforstungsgrad einlegen kann, welcher den wirtschaftlichen Verhältnissen entspricht. Ob nun die anfallende Masse grösser oder kleiner ist, als die von der Einrichtung eingeschätzte, ist gleichgültig“. (Kod sastavljanja porabne osnove za međutimne užitke neka se ne postupa tjesnogrudno, naročito ukoliko se tiče ustanovljenja drvne gromade. I u tom pogledu moraju se upravljajućem šumaru pustiti slobodne ruke tako, da on može u sastojini provesti onaj stupanj prorede, koji odgovara gospodarstvenim prilikama. Da li je usječena gromada veća ili manja od one, koju je ucijenio uredivač, je prilično irelevantno).

Iznimku od toga učinit će se jedino u onim slučajevima,

Slika 12.

a)

Redoviti	Izvanredni									i t. d.
Redoviti	Izvanredni									
Redoviti	Izvanredni									
Redoviti	Izvanredni									
Redoviti	Izvanredni									
g. 1915.	g. 1916.	g. 1917.	g. 1918.	g. 1919.	g. 1920.					

b)

Redoviti za godinu 1915.				
" " 1916.				
" " 1917.				
" " 1918.				
" " 1919.				
Izvanredni za g. 1915.—1919.				i t. d.
Redoviti za godinu 1920.				
" " 1921.				

kada se n. pr. radi velikog pomanjkanja drva u dotičnom kraju, proredni materijal veoma dobro unovčuje, ili ako osim od proreda, inog prihoda od drva za sada ne ima, te se tim prihodom mora podmirivati ovlaštenička dryarija.

U posebnoj porabnoj osnovi se godišnji prihod ustanovljuje nesamo po drvnoj gromadi, nego i prostorno, te je prostor glavniji faktor, tako da se za sječu u dotičnom desetgodištu određena površina ne smije prekoračiti, a doslijedno tomu ne smije se u pravilu prekoračiti niti površina godišnje sječine. Može se dogoditi, da se na tomu prostoru prigodom sječe dobije veća ili manja drvna gromada, negoli je osnovom propisano. U tom slučaju nije procjena bila dovoljno točna, te se šumovlasnik mora zadovoljiti i sa manjim, a naprotiv ako ima više, smije i taj višak užiti.

Ako međa godišnje sječine slučajno dođe do kojega puta, potoka ili ine koje vidljive crte tako, da do nje preostane izviše samo njekoliko stabala, tada se bez dalnjega može ići do te mede i posjeći i tih njekoliko stabala. Naprotiv ali da se dode do te mede, a da do domirenja sječine manjka samo neznatna površina, ne će se radi te malenkosti prijeći preko te mede, nego će se tim nastavši manjak nadoknaditi slijedeće godine.

Da se godišnje sječine za redoviti prihod u onom slučaju, kada se on ima crpiti svake godine, a vanredni prihod samo periodički, ne imaju u nacrt urisavati i u naravi iskolčiti na preskok, nego jedna uz drugu, a za vanredni prihod odbosti jedna suvisla sječina, spomenuto je već u predidućem paragrafu, to se na to ovdje ponovno upozoruje.

Ad § 42.

Obzirom na načelo, da pod jednu gospodarstvenu jedinicu spadaju svi oni odsjeci (sastojine), za koje se sastavlja jedna jedinstvena opća i posebna porabna osnova, može se za više gospodarstvenih jedinica sastaviti samo jedna gospo-

darstvena osnova na taj način, da se općenite stvari, koje su zajedničke za sve jedinice, jednom zajednički opišu u uređajnom zapisniku. Tako n. pr. u „Opisu šuma“ mogu mnoge točke u cijelosti vrijediti za sve gospodarstvene jedinice, a u koliko se u drugim točkama razlikuju, istaknu se samo te razlike. Ostali pako dijelovi osnove navedu se za svaku gospodarstvenu jedinicu posebno, ali nastavno jedan ispod drugog u istom obrascu. Vidi o tomu primjer za iskaz površina na slici 13., str. 222.

Najprije se za I. gospodarstvenu jedinicu upišu sve površine tekućim redom, nakon toga povuče se zaključna vodoravna crta i ispod nje napišu zbrojevi pojedinih vrsti površine. Iza toga unašaju se na isti način površine II. gospodarstvene jedinice, zatim III. i t. d. dok se ne dovrši. Konačno se učini zbrojno opetovanje za sve jedinice.

Isto tako postupa se kod svih ostalih obrazaca.

Uz „Pregledni iskaz o rezultatima pokusnih ploha“ (točka C/11.) treba priložiti i originalne manuale o pokusnim plohamama.

Ad § 43.

Budući za gospodarstvene programe postoji samo jedna tiskanica (obrazac 13.), koja uz ino pretstavlja i „Iskaz površina“, to u njoj treba uz odsjekte, koji pretstavljaju sastojine, navesti i sve posebno izlučene puteve, prosjeke i sve ine proizvodnji drva ne namjenjene površine, nu istom na kraju t. j. iza onih odsjeka, koji pretstavljaju sastojine.

Ad § 48.

Revizija osnova ne ima se obaviti tek nakon izmaka dotičnog razdoblja (polurazdoblja), nego prije (najkasnije zadnje godine trajanja posebne porabne osnove) tako, da nastupom novog desetgodišta bude revidirana osnova već odobrena i da se po njoj bude moglo nesmetano nastavno dalje gospodariti.

Slika 13.

Kod velikih šumoposjednika nije zgodno, da gospodarstvene osnove za sve gospodarstvene jedinice istodobno ističu i istodobno dodu do revizije. U tom bi naime slučaju trebalo na jednom mnogo stručnog osoblja zaposliti (ako bi se htjelo posao pravodobno dovršiti), a to redovito nije moguće. Stoga je mnogo shodnije sastavljati osnove tečajem više godina i odmah čim je koja dovršena, predložiti ju na odobrenje, jer će tada jedna po jedna dolaziti do revizije, a to će tada moći obavljati dosadanje osoblje bez pripomoćnih sila. To će imati još i tu dobru stranu, da će procjenbeno osoblje biti uvijek dovoljno zaposleno, ali nikada poslom preopterećeno.

Iz razloga navedenih kod ad § 11. imati će se revizija onih sastojina, koje budu propisane za sječu u slijedećem deset godištu, što točnije obaviti. Stoga za nje nije dovoljno, da se k dosadanjoj drvnoj gromadi jednostavno pribroji prirast.

O b r a s c i.

Obrazac 1. »Iskaz površina«. U tom iskazu dolazeći izrazi „plodne i neplodne površine“ nijesu sretno izabrani, te bi sasvim ispravno imali glasiti „Produciji drva namjenjena i produkciji drva nemamjenjena površina“ i to stoga, jer među „neplodne površine“ u smislu iskaza spadaju i projeci, za koje se u šumama ravnice ne može reći da su neplodni (često na njima raste izvrsna trava), zatim u šumi ležeće i k njoj spadajuće vlastite oranice, livade itd. za koje se također ne može reći da su neplodne.

Za sva ova potonja zemljišta, koja se zajedno sa putevima i potocima imaju uvrstiti među „neplodnu površinu“, treba u opaski napisati „put, prosjek“ itd.

Optočena tuđa zemljišta ne dobivaju nikakve posebne oznake, nego samo oznaku po zemljaričkom katastru, a u opasci treba naznačiti ime vlasnika.

Obrazac 2. „Opis međa“. Po njemu se razita udajenost dviju točaka ima označiti u hvatima na dvije de-

setinke. To će biti moguće samo onda, ako je ta udaljenost faktično mjerena u naravi. U protivnom slučaju moći će se označiti samo na jednu desetinku, što je i potpuno dovoljno — n. pr. po austrijskom uređajnom naputku ima se udaljenost označiti samo u cijelim metrima.

Obrazac 6. „Skrižaljka dobnih razreda i opća porabna osnova“. Tu se u onom slučaju, ako se površine imaju prema alineji 1. § 27. stegnuti na jednu stojbinsku dobrotu, ili na potpuni obrast, ili na oboje zajedno, imaju uz zbiljne površine, unijeti i stegnute površine i to kao slomak načinom označenim u alineji 2. § 27. — vidi o tome pobliže pod ad § 12. Rubrika 6. bi ispravnije trebala glasiti „Faktor redukcije na jednaku stojbinu i obrast“.

U rubrikama na desnoj strani ima se pod „drvna zaliha“ smatrati „sječiva drvna zaliha“ t. j. sadanja zaliha plus prirast do polovice dotičnog razdoblja (vidi alin. 7. § 29.).

Š e m a z n a k o v a.

Oznake, koje su propisane za obilježbu prosjeka (glavni i pobočni), imaju se analogno upotrebljavati i za puteve i potoke u onom slučaju, kada čine međe sjekoreda ili odjela.

Oni pako postojeći projeci, koji se u buduće kao takovi imaju napustiti i pošumiti, ne obilježuju se kao projeci, nego kao odsjeci (buduće sastojine).

Projeci, koji se istom osnivaju, te stoga još nijesu prosječeni, rišu se u nacrtu kao neprosječeni, nu ako se osnivaju sa takovom širinom, da se obzirom na nju budu morali posebno izlučiti, imaju se koli u nacrtu, toli i u ostalom dijelu elaborata odmah providiti svojom posebnom oznakom. To je potrebno stoga, što na njima se nalazeća drvna zaliha po alineji 1. § 36. spada među vanredni prihod, te se stoga na njima nalazeća se drvna zaliha mora posebno iskazati i odrediti — „kada će se imati prodati“ — svaki naime vanredni prihod mora se unovčiti.

Ovakovi neprosječeni projeci imaju se u nacrtu risati kao neprosječeni stoga, jer to odgovara faktičnom stanju

a i radi toga, ako sa osnovanom mrežom prosjeka ne bi bio sporazuman onaj, koji osnovu ispituje, bude znao ukoliko ju i kako ju može promijeniti?

Ako se prosjeci u brdovitom tlu prema alineji 1. točke 2. § 4. na strminama uopće ne imaju prosjeći, tada ne nastaje neplodni, odnosno neobrašteni prostor, te se stoga takovi prosjeci ne izlučuju posebno i ne dobivaju svoje posebne oznake.

Pobočni prosjeci imaju se bez obzira nato, što ih prekidaju glavni prosjeci, izlučiti i obilježiti kroz cijelu svoju duljinu kao jedna cjelina (vidi prosjek 2 i 3 na slici 1.) i to s razloga, što ih glavni prosjeci prekidaju, odnosno pretrgavaju samo na nacrtima — vidi sliku 7., dočim u naravi izgledaju i faktično i jesu jedna neprekinuta cjelina.

Kako rečeno, to prekidanje tih prosjeka postoji samo na nacrtu i to samo radi toga, jer se ona mala pačetvorina *a)* na slici 7., koja nastaje kod križanja obiju prosjeka, može samo jedanput zaračunati, a zaračunava se u površinu glavnog prosjeka.

Istog načela treba se držati kod križanja dvaju puteva, ili puta sa prosjekom.

Po šemi znakova ima se meda prema tudem posjedu obrubiti sa crvenom, a prema vlastitom drugom posjedu sa žutom bojom.

Tomu propisu je udovoljeno u slici 1. izuzam slučaj sa česticama, koje su označene sa brojevima 326/2 i 327 do 330; te one slučajeve, gdje su vanjske mede preporne (kod odsjeka 3/d i 15/d).

Spomenuta čestica 326/2 (to je njezin katastralni broj) je svojedobno odcjepljena od odjela 15. te se na njoj nalazi danas lugarnica sa vrtom i dvorištem, a čestice katastr. broj 327—330 bile su obraštene šumom, nu radi željeznice su iskrčene. One su međutim ostale i nadalje vlasnost šumoposjednika, nu jer se na njima više ne smije uzbajati visoka šuma, pretvorene su u livadu, ali su i nadalje kao i lugarnica sa dvorištem i vrtom ostale pod šumskom upravom.

Stoga te čestice ne pretstavljaju „vlastiti drugi posjed“, te stoga nijesu žuto obrubljene. Preporne pak mede nijesu uopće sa bojom obrubljene stoga, jer se ne zna komu će konačno pripasti. Tek kada bude prepor rješen, obrubiti će se one crvenom bojom onuda, kuda bude konačno išla ne-preportna meda.

U nacrt treba urisati početne medašne crte susjednih tuđih zemljišta, te u nje upisati njihove topografske brojeve, (vidi sliku 1.), a dobro je upisati i imena vlasnika.

Isto tako treba i u enklavirana tuda zemljišta upisati njihove topografske brojeve i ako prostor dozvoljava, tada i imena vlasnika, odnosno posjednika.

Konačno mi je još spomenuti, da u onom slučaju, kada meda sjekoreda ili odjela ide takovim putem ili potokom, koji obzirom na svoju malu širinu nije posebno izlučen, te se stoga njegova površina ima po polovici pribrojiti k susjednim odjelima, nije ispravno da se oznaka sjekoreda ili odjela riše samo sa jedne strane puta ili potoka, i to radi toga ne, jer bi tada izgledalo, da cijeli put spada samo k jednomu odjelu.

(To načelo je izraženo u naputku za vojvodinu Braunschweig, te bi se n. pr. cijela površina puta, koji u slici 9. ide između odjela 8. i odsjeka 7/d u onom slučaju, da je oznaka za među odjela risana u cijelosti na strani odjela 8., imala pribrojiti k odsjeku 7/d.).

Ne bi ali bilo shodno niti to, da se te oznake rišu sa obje strane puta ili potoka, jer bi se time zadavalo odveć i sasvim suvišnoga posla kod risanja.

Stoga je najispravnije, da se te oznake u takovim slučajevima meću čas s jedne, a čas s druge strane — onako naime, kako je to u slici 9. predviđeno za spomenuti put između odjela 8. i odsjeka 7 d, te za put između odsjeka 7/b i c te odjela 9. i 10.

Time sam završio poglavlje o tumačenju uređajnog naputka.

(Nastavit će se).

Biljegovne pristojbe.

(Nastavak).

c) kod poslovnih knjiga onaj, čiji je posao, o kojem se vode knjige;

d) kod podnesaka, dvogubaka od istih, kod zapisnika, zatim kod priloga i napisnih prepisa, podnesaka i zapisnika onaj ili oni, u čiju korist je podnesak ili molba, bilo po samoj stranki, ili po punomoćniku uručena, odnosno sastavljen zapisnik. Kod zajedničkih podnesaka ili zapisnika jest biljegovna obveza dviju ili više osoba solidarna;

e) kod uredovnih otpravaka oni, u kojih je poslu izdan otpravak.

Ako se biljegovna obveza, navedena pod točkama b) i e) tiče više osoba, onda ih i biljegovna obveza opterećuje solidarno. (§ 89.).

Ako stranka primi nebiljegovani račun, a ne prijavi ga za 15 dana kod kr. poreznog ureda radi sastavka obnašašća, odgovara u drugom redu t. j. u slučaju bezimućnosti izdavatelja računa ima platiti jednostavnu i povišenu pristojbu. Ako se pako iz potpisa ne da ustanoviti ime izdavatelja, plaća primatelj odmah cijelu svotu. (747.—1886. i 878.—1887.).

Grad nije solidarno odgovoran za biljegovinu od namira svojih činovnika. (774.—1907.).

Za biljegovinu, otpadajuću na u posebnoj stvari dopri- nešenu obiteljsku izvjesnicu odgovara u prvom redu onaj, u čiju je korist izdana, a župnik (izdavatelj) tek u drugom redu (f. u. s. 8238.—1896.).

Malodobne, te pod skrbništvom stječeće osobe, koje nisu ovlaštene zastupati same sebe, nadalje pravne osobe i oblasti zastupaju pred sudištem — u koliko zakon inače ne određuje — zastupnici, koji su na to pozvani zakonom.

Općinsko zastupstvo i poglavarstvo, koje fungira u svojstvu tužitelja zastupati će pred sudištem — odstupno

od ovog pravila općinski sudac zajedno sa općinskim (okružnim) bilježnikom ili druga, po općinskom zastupstvu opunomoćena osoba.

Stranke, u koliko ne postupaju osobno ili po zakonitom im zastupniku, mogu se pred upravnim sudištem zastupati lih po odvjetniku. (§§ 118. i 119. zak. čl. XXVI. : 1896.).

Ako stranka biljegovini podvržena ne pridonese biljegovke, potrebite za uredovni odpravak, biti će uredovni čin dотle obustavljen, dok se ne dobavi biljegovka (§. 92.).

Za podmirenje biljegovine i pristojbe, kao što i za propisanu uporabu biljegovka jamče solidarno javni činovnici za one isprave i pisma kao i za njihov uredovni otpravak, što su ih izdali u svom službenom svojstvu ili su u to izdavanje utjecali kao javni činovnici (§. 94. toč. 5.).

Pristojbu su dužni u gotovom novcu podmiriti oni, kojima je dužnost podmirivati biljegovinu od biljegovini podvrženih isprava, od kojih se pristojba ne podmiruje biljegovkama, već neposredno, to jest u gotovom novcu (§. 95. točka 1.).

Solidarno su dužni jamčiti za podmirenje pristojba oni, koje po §. 95. opterećuje obveza na podmirivanje biljegovine za one biljegovini podvržene isprave, od kojih se pristojba ne podmiruje biljegovkom, već u gotovom novcu (§. 97. toč. 1.).

Ako se pravni posao, odnoseći se na prenos nepokretnina, zajedničkom privolom stranaka opozove prije, nego što je izvršen ili prije nego što je izведен upis u zemljišnik, može pristojbi podvržena stranka zamoliti uz prilog dokaznice, da se odmjerena pristojba otpiše ili ako je već uplaćena, da joj se povrati (§. 99.).

Za dokaz, da je pravni posao zajedničkom voljom razvrgnut, imadu stranke na izvorni ugovor napisati zaporku, da odustaju od sklopljenog posla. Očitovanje imadu potpisati obje stranke u prisutnosti dvojice svjedoka.

Na prepis ugovora može se ova zaporka samo onda napisati, ako se nedvojbeno dokaže, da je izvorni ugovor uništen ili izgubljen. Molba za otpis (povratak) ne potпадa biljegovini.

Zaporku (očitovanje), ako je izdana isključivo samo u svrhu, da se ishodi brisanje pristojbe, ne treba biljegovati.

Nije dovoljno ni posebno očitovanje ugovornih stranaka, da odustaju od posla. (u. m. f. 8497.—1873. i f. u. s. 10.305.—1888.).

Molba za otpis pristojbe nije vezana na rok (25—1884.) a nije niti molba za povratak pristojbe vezana na rok od 3 godine (473—1883. i u. s. 30.222—1903.), što više, može se povrat pristojbe tražiti i onda, ako je odnosna pristojba postala već i pravomoćnom na temelju odluke višjega foruma, izrečene povodom priziva proti zakonitosti i ispravnosti pristojbe i to stoga, jer je pravni naslov, na kojem se obnavlja molba, posve nov. (387—1885.).

Kaznene ustanove.

Čini i propuštaji, počinjeni proti ustanovama sadržanima u ovom dijelu, imadu za posljedicu:

- a) ili povišenje pristojbe;
- b) ili globu izreći se imajući na temelju dohodarstveno-kaznenoga postupka. (§ 102.).

Ex-lex je stanje postojalo unutar kratkog roka triput i to: 1. od 1. siječnja 1889. do 19. ožujka 1899.; 2. od 1. svibnja 1903. do 30. ožujka 1904.; i 3. od 1. siječnja 1905. do 9. lipnja 1906. (Ex-lex Bánfy, Széll i Tisza). Unutar ovog vremena nije imala vlada pravo nevotirana javna podavanja utjerivati, što ali nije moglo biti zaprekom, da se za odmjeru javnih podavanja, pa tako i pristojba nužni koraci ne bi poprimili, te i sama odmjera ne bi obavila, ipak samo sa tom pravnom moći, da će dospjelost uslijediti tek nakon prestanka ex-lexa i poslije minuća od dana prestanka ex-

lexa računanih zakonitih rokova. Stoga su stranke dužne prijaviti pristojbi podvržene poslove i za trajanja ex-lexa.

Ako netko za vrijeme ex-lexa (kada nema po zakonodavstvu votiranoga proračuna ni indemnitet) nije podmirio otpadajuću pristojbu, ne može se od njega kasnije zahtijevati povišica, nego samo jednostrukе pristojbe (235—1900.).

Strogo po zakonu mogle bi se pridržati i sve globe, koje su odmjerene zbog propuštene ili kasne prijave (u. s. 11.266—1904.).

Ministar se je financija, kojemu u smislu § 37. zak. čl. XXXIV. : 1881. (§ 156. pr. prop.) pripada pravo globe i oprostiti, poslužio tim pravom, te je odredio, da se imadu sve ovakove globe ureda radi brisati (okružnica broj 2058. P. M. ex 1906.).

Od onih stranaka, koje su solidarno obvezane na podmirivanje pristojbe, ili koje opterećeju solidarno jamstvo, imade se učerati prikraćena pristojba u trostrukom iznosu, ako pristojbi podvržena isprava ili pismo nije providjeno nikakovom biljegovkom ili je providjeno biljegovkom manje vrijednosti, nego što je propisano, ili pako ako je biljegovka protupropisno rabljena, ter se za to smatra, kao da je nema. (§ 103.).

Prikraćena se biljegovina ima učerati u četverostrukoj svoti kod svakovrsnih drugih podnesaka, njihovih priloga i napisnih prepisa, kao što kod zapisnika i uredovnih otpravaka (§ 9. zak. čl. XXVI. : 1881.).

Oblastima i uredima je slobodno, da ne uzmu u raspravu nebiljegovani podnesak, ili ako je stranka osobno prisutna, slobodno im je isti stranki jednostavno povratiti u slučaju, ako javni interes ne bi zahtijevao, da se taj podnesak preuzme, ili ako se moguće tim ne stavlja u pogibelj interes stranke. (§ 104.).

Uporaba dohodarstveno-kaznenog postupka.

Izuzamši slučajeve navedene u §§. 103. i 104., imade se u svakom drugom slučaju povrede u ovom dijelu sadržanih odredaba (prekršaja) uporabiti dohodarstveno kazneni postupak u smislu postojećih za to naredaba.

U pogledu kaznenja tim postupkom ustanovljenih prekršaja nadležni su prema naravi stvari ili kr. sudb. stolovi naznačeni u §. 78. zak. čl. XV. : 1876. ili pak financijalna ravnateljstva. (§ 110.).

U slučaju takovih prekršaja može stranka, ako udovolji propisanim uvjetima i navede olahkojućih okolnosti, zamoliti kod kr. financijalnog ravnateljstva za obustavu istrage, koju potonje može i odrediti, dočim će u protivnom slučaju dostaviti predmet nadležnom financijalnom sudu I. molbe u Zagrebu na daljnje uredovanje. (§§ 102 i 104. zak. članka XLIV. : 1883.).

Najčešći su biljegovni i pristojbeni prekršaji, koji spadaju pod doh.-kaz. istragu kao snimanje i iznovična poraba biljegovka, tiskanje i rasprostiranje nebiljegovanih karata, isto tako prekršaji uredovnih organa protiv biljgovnih propisa u pogledu prebiljegovanja, sastavka obnašašća, krivog pisanja ovjerovidbenih zaporka i propusta saopćenja isprava (osuda) u svrhu odmjere pristojbe.

O takovom se činu sastavi obnašašće. Ako se radi o snimanju i opetovanju porabi biljegovka ima se financijalno ravnateljstvo obratiti na državnu tiskaru u Budapešti radi strukovnog mnijenja. Istragu provedu financijalni organi, a o stvari samoj sude financijalni sudovi I. i II. molbe u Zagrebu.

Premetačina se u kući može obaviti samo uz dozvolu financ. ravnateljstva i u prisutnosti organa mjesne oblasti (§§. 580., 581., 673., 676., 680., 686. i 688. trid. nap. od godine 1842.).

Nadležnost kr. sudbenih stolova — u Hrvatskoj kr. fin. suda I. molbe u Zagrebu — proteže se na sve one slučajeve, kojih predmet, buduć sadržaje na hotimičko prikraćenje i oštećenje erara smjerajuće čine, nadalje zatajenje i izigranje kao i neistinito očitovanje, sačinjava prekršaj, koji se u smislu slijedećeg §. imade kazniti. (§. 111.).

Kazni ima mješta u slijedećim slučajevima:

a) ako se u takovoј ispravi, kod koje sadržaj ili pako u istom izražena novčana vrijednost služi temeljem odmjeri pristojbe ili neposredno ili pako pozivom na druge isprave takove neistinitosti navađaju, koje uplivaju na odmjeru propisne pristojbe ili takmine, poimence, ako se kupovnina ili druga protučinidba samo djelomice izrazi, ili ako se kakov posao, koji je djelomice uz protučinidbu, djelomice pako bez nje sklopljen, manjkavo navađa, ili ako se posao bez protučinidbe sklopljen tako izrazi, kao da je uz protučinidbu, bio sklopljen;

b) ako se podaci služeći temeljem pristojbe ili stanoviti predmet, kojega je vrijednost kod odmjere propisne pristojbe mjerodavna u svrhu, da se pristojbi ili sasvim izbjegne ili da se odmjera iste u manjoj mjeri postigne, ili posve, ili djelomice zataje, ili pako neistinito priopće;

c) ako tko u svrhu navedenu pod b) isposluje za sebe lukavim načinom svjedodžbu siromaštva, na koju ne ima prava;

d) kada tko biljegovke krivotvori, patvori ili jur upotrebljene biljegovke, uništiv ma kakovim načinom tragove prepisanja ili prebiljegovanja, za iznovičnu porabu priređuje ili ponovno rabi ili drugomu prepušta, ili tko preuzima tim načinom priređene biljegovke;

e) kada tko sa isprava skida jur upotrebljene biljegovke te iste na druge isprave priljepljuje, iznova rabi ili ponovno prebiljeguje;

f) kada odvjetnici, kr. javni bilježnici, kao što i njihovi zamjenici usprkos tomu, što si iz odluka (rješidba platežnih

naloga) ili posebnih pismenih opomena, što ih financijalni organi na njih upraviše, mogu temeljita osvjedočenja pribaviti o propisno pripadajućoj biljegovini, ipak u roku od jedne godine opetovano podobne vrsti biljegovne prikrate počine i uslijed tih biljegovnih prikrata odmjerene globe ne uplate u roku od 30 dana, računajući od dana, od kojega je plažežni nalog zadobio pravnu moć (§ 18. zak. čl. XXVI. od god. 1881.);

g) ako ovlašteni prodavaoci biljegovka iste uz višu cijenu prodavaju, nego što im je pisana vrijednost (§. 112.)

Kr. ug. državna je tiskara nadležna ustanoviti, da li je počinjeno krivotvorene biljegovka, prepariranje ili ponovno uporabljene, (m. f. 94.720—1905.).

Ako državna tiskara ustanovi samo to, da je na ledima biljegovke nađen samo tuđi papir ili samo nađeno tuđe lje-pilo, to ovo samo po sebi još ne ustanavljuje prema osudi budimpeštanske kr. table br. 425 ex 1907. učin dohodarstvenog narušaja, jer je prekršaj samo to, ako bi obustavljena biljegovka bila već prije upotrebljena na drugoj kojoj ispravi, kada dakle opстоji slučaj opetovane porabe. Pitanje je sada, jel' u ovom slučaju postoji kakova protupropisnost? Svakako postoji, jer tim što stranka ma i ne prepisanu biljegovku skine i uporabi na drugom spisu, počinja protupropisnost, koja potпадa točki c) § 43. prist. prop.

Ako je spis pokvaren i ako postoje nužni uvjeti, može stranka na temelju §. 57. tražiti izmjenu biljegovka, a ne treba skidati biljege. Skinuta se biljegovka uzima kao da ne postoji.

Uporabljene se biljegovke, koje su već stavljene izvan prometa, smatraju kao da ih nema, jer je kažnjiva samo ponovna uporaba biljegovka, koje imadu vrijednost t. j. onih biljegovka, koje su u prometu.

Tko po državi izdane i u promet stavljene biljegovke, ili ine, u svrhe osiguranja poreza služeće javne znakove (n. pr. biljegovane bjelice) radi uporabe ili s namjerom, da

ih stavi u promet, patvori ili krivotvori, isto tako tko takove biljegovke ili bjelice znalice uporabi ili iste u promet stavlja, ili tko javne biljegovke ili javne znakove, odstraniv obilježje uništene vrijednosti, znalice opetovano rabi ili u promet stavlja; konačno tko marke za igranje (tantuz) naslovnice (vignette) oglase (anonce), obilježja robe (marke) ili ine slične predmete načini tako, da bi se te tvorevine na prvi pogled mogle lahko uzeti za javne znakove, ima se povrh globe, ustanovljene u točki 1. §. 114. kazniti polag ustanova zakona od 14. ožujka 1901. (§. 113. Vidi Sbornik br. 33, str. 299. od 1901.)

Na prekršaje navedeno u § 112. imadu se slijedeće kazne uporabiti:

1. u slučajevima prekršaja, koji su u §. 112. točka d) i e) navedeni iznaša kazna peterostruki do petnajsterostrukoga iznosa prikraćene ili prikrati izvržene pristojbe;

2. kazna je kod pristojba, koje se plaćaju u gotovom novcu, trostruko do šesterostrukoga iznosa prikraćene ili prikrati izvržene pristojbe;

3. u slučaju prekršaja napomenutoga u § 112. točki f) dvostruki iznos pristojbenih globi, navedenih u §§. 104. i 105. isto tako u §. 106. točki g) i u §. 107., koje se u slučaju neutjerivosti prema odredbama §§. 19. i 20. zak. čl. IV. od godine 1876. imadu pretvoriti u kazan zatvora (§ 18. zak. čl. XXVI. : 1881.);

4. u slučaju u §. 112. točki g) navedenog i zabranjenog prodavanja biljegovka, isto tako i u inim slučajevima hotimične biljgovne prikrate — imade se kazna od trostrukoga do osmostrukoga iznosa one propisne pristojbe upotrebiti, kojim je erar prikraćen ili se je namjeravao prikratiti;

5. ako iznos prikrate ili oštećenja nije poznat, iznaša (§. 100. zak. čl. XLIV. : 1883.) kazan od 2 do 100 K. (§ 114.).

U slučajevima navedenima pod točkom 1., 2. i 4. prediđućega §. ne može biti protiv jedne, te iste stranke izrečena

kazan manja od 4 K., ako se pako radi o prikrati u gotovom novcu plaćati se imajuće pristojbe ne manja od 10 K. (§ 115.)

Radi pristojbene prikrate izrečena kazna stiže također i stranke obvezane na solidarnu platež (§ 116.).

Na prekršaje navedene u §. 113. određuje zakon od 14. ožujka 1901. o zaštiti javnih znakova.

Pod zaštitu ovoga zakona spadaju, dok se nalaze u prometu ovi od države izdani javni znakovi:

Biljezi, poštanske vrednote i svaki drugi znak, koji je određen za osiguranje poreza, pečati i svi državni ili oblasni znakovi, koji dokazuju sadržinu kojega suda, ili kakvoću i unutrašnju vrijednost koje kovine (§ 1.).

Radi prestupka krivotvorenja javnih znakova kazniti će se strogim zatvorom od dvije godine i globom do dvije hiljade kruna, tko:

1. patvori ili krivotvori javne znakove (§ 1.), da ih on sam ili tko drugi kao prave i nepatvorene upotrijebi, ili u promet stavi;

2. tko patvorene ili krivotvorene javne znakove (§ 1.) znalice kao prave i nepatvorene sam upotrebi, drugomu za to pribavi ili stavi u promet (§ 2.).

Radi prestupka naznačenog u §. 2. kazniti će se strogim zatvorom do jedne godine i globom do hiljadu kruna:

a) tko s pravih, već upotrebljenih javnih znakova (§ 1.) ukloni obilježje uništene vrijednosti, da ih iznove on sam ili tko drugi kao neponištene javne znakove upotrijebi, za to drugomu pribavi ili stavi u promet;

b) tko prave, već upotrebljene javne znakove (§ 1.), s kojih je uklonjeno obilježje uništene vrijednosti, znalice iznova kao neponištene javne znakove sam upotrijebi, za to drugomu pribavi ili stavi u promet (§. 3.).

Djela spomenuta u §§. 2. i 3. postaju zločinstvo, kada uzrokovana ili namjeravana šteta prevali 100 K., te će se kazniti po propisu § 202. odnosno 203. k. z. — (§. 4.).

U pogledu kažnjenja takovih prekršaja, gdje ne bijaše namjeravano prikraćenje erara, nadležna su u prvoj molbi kr. finansijalna ravnateljstva, (§ 102. zak. čl. XLIV. : 1883.), u drugoj molbi na temelju točke III. § 81. zak. čl. XXVI. od 1896. kr. ug. upravno sudište (u. s. 643—1901. i m. f. 68.232—1902.) i to:

1. ako rukovodno osoblje sudova, oblasti ili drugo službeno osoblje, kojemu je povjereni obdržavanje i nadziranje ovih propisa, te prijava počinjenih prikrata, propusti vršiti ovu dužnost;

2. ako se ne navede, da li je plaćena pristojba ili ne kod ovjerovljenog prepisa u dotičnoj zaporki od biljegovke nalazeće se na izvornoj ispravi, ili ako se ima plaćati pristojba u gotovom novcu;

3. ako se ne navede na otpravke, isprave i svjedočbe, uvjetno proste od biljegovine, niti svrha istih, niti stranka, za koju su izdane;

4. ako se tko bez dozvole bavi prodavanjem biljegovka ili biljegovanih bjelica. (§ 117.).

Povišicu ili globu mogu finansijalna ravnateljstva sniziti u vlastitom djelokrugu, posve oprostiti pako samo u izvanrednim slučajevima, nikada ali u slučajevima prekršaja protiv §. 42.

Kod rješavanja molba za popust ili oprost povišice ili globe treba paziti, postoji li namjernost ili slučaj češćih prikrata (m. f. 15.401—1897.).

Globa se od 2 K do 100 K. ima uporaviti u slučaju manjih prekršaja u predidućem §. 117. navedenih (§. 118.).

Ako tko prihvati takovu, pristojbi podvrženu ispravu ili pismo, na kojem nema biljegovke ili ne u zakonitoj mjeri, rješava se (§ 102.) pod točkom A ovog poglavlja štetnih posljedica, te dohodarstveno-kaznenog postupka navedenog pod B, ako biljegovnu prikratu u roku od 30 dana, računajući od dana preuzeća isprave ili spisa prijavi kr. poreznom uredu ili kr. uredu za odmjerivanje pristojba (§. 119.).

U redovno obnašće.

Kod obveznica, mjenica, zajmova, nabavnih i dobavnih ugovora, zatim kod najamnih, građevnih i društvenih ugovora te ugovora o službi, zatim kod nagoda sklopljenih glede pokretnina i kod kupoprodajnih isprava, kao uopće kod svih biljegovini podvrženih podnesaka, od kojih je biljegovina ili pristojba budi nikako, budi samo manjkavo ili protupropisno podmirena, dužan je dotični sud ili dotični ured, koji s tima ugovorima itd. posla imade, pod osobnom odgovornošću dotičnog urednika sastaviti uredovni nalaz o toj manjkavosti, ter isti na daljnji postupak priposlati nadležnom kr. poreznom uredu. Sastav se nalaza imade po dotičnom uredniku uz potpis njegova imena, ter uz označenje datuma zabilježiti na odnosnoj ispravi ili spisu.

Sastaviteljem nalaza pripada kao nagrada polovica onih povišenih svota, koje se uslijed nalaza utjeraju.

Ako nalaz sastave dnevničari ili rukovodno osoblje kojeg suda ili ureda, ima se istinitost sadržaja posvjedočiti uvijek po jednom pretpostavljenom činovniku.

U tom slučaju pripada nagrada sastavitelju nalaza (§ 14. zak. čl. IX. od g. 1873.). § 217.

Protiv činovniku, koji propusti sastaviti obnašaće, može se odmjeriti na platež samo u §§. 117. i 118. spomenuta globa, nipošto ali odnosna biljegovina. (f. u. s. 5342 : 1886.).

Onaj, kojemu na temelju obnašaća pripada nagrada, ne može se prihvatići svjedokom o istinitosti sadržaja obnašaća (f. u. s. 9955. : 1885.).

Sastavitelj obnašaća ima paziti na slijedeće:

1. nije li isprava oproštena od biljegovine;
2. kakav pravni posao sadržaje isprava, jer ne odlučuje naslov, već sadržaj;
3. da li je isprava izvorna, jednostavni ili ovjerovljeni prepis i iz koliko sastoji araka, stranica i t. d. jer o tom ovisi veličina pristojbe;

4. da li vrhu odnosne isprave, koja je od drugog kojeg ureda ili oblasti stigla, nije imala ova dotična oblast sastaviti obnašašće (n. pr. kada prikratu opazi višji sud, valja to na obnašašću istaknuti, da se dotični činovnik nižjega suda pozove na odgovornost. Najbolje je protiv dotičnika, koji je propustio sastaviti obnašašće posebno obnašašće sastaviti);

5. da li isprava sadržaje takav pravni posao, koji se ima sa više i raznih gledišta prosuditi tako, da se sadržaj niti ne može istaknuti u obnašašću, već se mora istomu priklopliti prepis isprave;

6. u slučaju opetovanog rabljenja biljegovka valja odnosnu ispravu uz primku preuzeti i kao corpus delicti priložiti obnašašću;

7. ako se u jednom poslu nađe više isprava, koje valja obustaviti, a pristojbu imadu platiti razne stranke — u tom slučaju neka se sastave obnašašća razlučeno a ne kumulativno;

8. valja paziti i na tu okolnost, da li nije biljegovina drugdje jur podmirena (jer n. pr. u slučaju ukinuća osude, ne bilježuje se nova osuda s razloga, jer je već prva ukinuta osuda bila biljegovana);

9. valja istaknuti datum isprave, dan kada je podnesak predan ili zapisnik sastavljen, dan sastavka obnašašća (jer su ove okolnosti važne s gledišta zastare);

10. imena stranaka (i solidarnih obvezanika) te mjesto obitavališta valja točno i razgovjetno istaknuti;

11. kratak sadržaj (petit, svrhu) podneska valja shvatljivo i jezgrovito istaknuti, kod uknjižbenih molba i ime stranke, protiv koje se moli uknjižba;

12. u ispravi istaknute svote (vrijednosti) valja najtočnije naznačiti (osobito kod priziva, našastara, založnih molba, osuda itd.);

13. ako se obustavi spis, predan ili sastavljen kod suda ili ine koje oblasti — valja naznačiti i to, što se je zbilo sa dotičnim spisom, kao i poslovni broj istoga;

14. valja naznačiti, je li obustavljena isprava uopće providena i sa kolikom biljegovkom;

15. valja paziti, da li veličina arka ne premašuje propisanu veličinu (§ 44. prist. prop.);

16. na dotičnom obustavljenom spisu valja na onom mjestu, gdje je trebao biti prilijepljen biljeg napisati, da je obnašače sastavljen, i tu naznaku podpisati po obustavitelju;

17. ako je obnašače sastavio dnevničar ili manip. činovnik, mora ga vidimisati t. j. istinitost navoda obnašača potvrditi višji činovnik. Vidimant se mora dakle o svem, a osobito o tom osvjedočiti, da li uopće ima mjesta sastavku obnašača.

U inozemstvu izdani računi, namire, trgovачke dozname, bonovi, mjenice i obveznice, ma da su biljegovani sa inozemskim biljezima, potпадaju biljegovini po našim propisima. Pošto inozemac ne raspolaže sa našim biljezima, to se odgovarajući iznos imade od ubrane svote ustegnuti i zabilježiti na doznaki.

Namire za nagrade mora za potvrđenje identičnosti sastavitelja obnašača potpisati i uredovnim pečatom providiti njegov neposredni uredski prepostavljeni (okr. m. f. 87.530—1890.).

Na litografiranim tiskanicama sastavljena obnašača, na kojim je tiskanicama tiskan unapred i potpis nadčinovnika ne imadu dokazne moći (1232—1889.).

U svrhu kontrole točnog obdržavanja biljegovne obveze utemeljene u propisima, može ministar financija odrediti pregledbu po svojem izaslanom povjereniku u državnim, municipalnim, općinskim uredima itd. (§ 65. zak. čl. XV. od g. 1876.). §. 219.

Biljegovnu reviziju valja svagdje barem svake druge godine obdržati. (40.060—1874.).

Onaj prekršaj ne može više biti predmetom kazni, radi kojega ne bje dotični počinitelj pozvan na odgovor unutar triju godina, računajući od dana kažnjiva čina i propusta (§ 220.).

Uplata, zastara i oprost globe ne rješava nikoga dužnosti, da plati onu pristojbu, koja je bila predmetom prekršaja (§ 221.).

Ako se pravomoćnom osudom izrečena globa posvema ili djelomice ne bi dala učerati, ili ako bi se učeranje samo prodajom osuđenikovih nekretnina tako dalo izvesti, da bi tim isti posve propao i izgubio poreznu snagu, tada se imade mjesto novčane kazne primjereno § 13. zak. čl. XXXVII. od g. 1880. uporaviti:

a) zatvor, ako novčana kazna ne premašuje 600 K. (točka 1. § 15. zak. čl. XL. : 1880.);

b) uznica, ako novčana kazna premašuje 600 K. (točka 5. § 20. zak. čl. V. : 1878.) i to tako, da na svakih neutjerenih 10 K. padne po jedan dan zatvora dotične uze.

Na molbu stranke može ministar financija preporučiti Njegovom Veličanstvu, da se otpuste pravomoćnom osudom odmjerene kazne u cijelosti ili djelomice (§ 108. zak. čl. XLIV. : 1883.). § 222.

Supletorna kazna zatvora, ma kako bila globa velika, ne može premašiti šest mjeseci (§ 53. zak. čl. V. : 1878.). Ako se više globe pretvara u zatvor, ne može u tom slučaju zatvor svega skupa premašiti godinu dana. (§ 102. zak. čl. V. : 1878.).

U koliko bi u slučaju prekršaja navedenih u ovim propisima osim dohodarstvenih kazna, bilo još mesta i redovitim kaznenom postupku, pozvani su u tom pogledu shodne odredbe učiniti u zak. čl. LXVI. : 1871. naznačeni sudovi prve molbe (vidi § 113.). § 223.

Biljegovna i pravna pristojba
u uzajamnom saobraćaju stanovnika obiju pola Austro-ugarske
Monarhije.

Da u Austro-ugarskoj Monarhiji jedno državno područje ne ošteće drugo, to su uzajamno i sporazumno ugovoreni propisi za podmirbu biljegovine i pristojbe,

Prva je konvencija (ugovor) o biljegovini, pristojbi i taksi uzakonjena zakonskim člankom XXIII.: 1868., koji je sankcionisan 28. srpnja 1868. i proglašen u obim kućama sabora 30. srpnja 1868. (Vidi str. 104. Sbornika 1869.).

Ova je konvencija sadržana u „Petom dijelu“ uredovne zbirke.

Kasnije je sklopljena konvencija s jedne strane između ministra financija zemalja krune ugarske i s druge strane između ministra financija u carevinskom vijeću zastupanih kraljevina i zemalja u pogledu biljegovine i pravnih pristojba, potrošne biljegovine i taksa. (Vidi stranu 60. sbornika 1900.).

Isprave, pravni poslovi i pomoćni spisi imadu se redovito ondje povući pod opristojoivanja, gdje je prvi put nastala ona okolnost, koja ustanavljuje obvezu plaćanja pristojbe ili više pristojbe (§ 1.).

Prema tomu ima se od onih isprava i pomoćnih spisa, kod kojih se pristojba podmiruje bud uporabom biljegovka, bud prije izdanja neposredno, prigodom ispostavljenja već dospjela pristojba podmiriti ondje, gdje se ispostavlja pristojba ili pomoćni spis.

Ako je ispravu ili pomoćni spis potpisalo više osoba na različitom mjestu, smatra se mjesto ispostavljenja ono mjesto, gdje je jedan od biljegovini podvrženih ispostavitelja najprije potpisao ispravu ili spis i to i onda, ako je pridržano naknadno odobrenje ili potvrđenje (§ 2.).

Iza onih isprava i pravnih poslova, gledě kojih ima mesta uredovnomu odmjerenu pristojbe, ima se pristojba podmiriti ondje, gdje je sklopljen pravni posao.

Ako je ispravno sklopljenje pravnoga posla uvjetovano od potpisa više ugovarajućih stranaka i ovaj potpis biva na različitim mjestima, to valja odmjerene i uplatu pristojbe obaviti ondje, gdje se od strane ispostavitelja za sklopljenje pravnog posla stavlja nužni zadnji potpis na ispravu.

Ako je u takovoj ispravi izrično pridržano naknadno odobrenje ili potvrđenje, ili ako je to potrebno radi toga,

što kod jedne od ugovarajućih stranaka manjka osobna sposobnost u pogledu samostalnoga sklapanja pravnog posla, onda valja odmjereno i uplatu pristoje obaviti u onoj državi, u kojoj je uslijedilo odobrenje ili potvrđenje pravnog posla.

Ako je pako sklopljenje pravnog posla učinjeno ovisnim od odobrenja kojega ces. i kr. zajedničkoga ministarstva, tada pristoji pristojba onoj državi, u kojoj je isprava ispostavljena u smislu prve i druge alineje nazočnog paragrafa (§. 3.)

Pristojbe od podnesaka, priloga i prepisa napisa pripadaju redovito onoj državi, na području koje su isti najprije podnešeni (§ 9.).

Na Njegovo Veličanstvo i na zajedničke oblasti (zajednička ministarstva, zajednički vrhovni računarski dvor, vojničke oblasti, konsulate poslanstva i ine zajedničke zavode) predani podnesci, kao i prilozi i prepisi napisa istih, imadu se providiti biljegovkama one države, na području koje prebiva moleća stranka (§ 10.).

Iza uredovnih otpravaka (prepisa, vidimovanja, svjedočba zavičajnosti, putnih isprava, zapisnika, osuda, isprava ob osposobljenju, duplikata, izvadaka iz javnih knjiga, svjedočba i inih uredovnih otpravaka) otpadajuća pristojba pripada redovito onoj državi, u kojoj su izdani (§ 13.).

Obje se države ne mogu u pogledu predmeta nazočne konvencije smatrati inozemstvom u svom međusobnom odnošaju (§ 43.).

Obje su se financijalne vlade dužne prijavom dohodarstvenih prekršaja, sastavljanjem obnašašća i na svaki drugi svrsi odgovarajući način međusobno poduprati.

Pristojbeni zaostaci, pripadajući jednoj državi, mogu se u drugoj državi osigurati i utjerati na način, propisan glede vlastitih pristojba te države (§ 44.).

(Nastavit će se).

Osobne vijesti.

Imenovane. Povjerenstvo zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji za trogodište 1916./7.—1918./9. Kr. zemaljska vlada, odjel za narodno gospodarstvo, obnalašla je temeljem ustanova § 5. zakladnice o zakladi za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, izdane dne 10. svibnja 1907. pod brojem 17.585 po kr. zemaljskoj vladi, odjelu za unutarnje poslove, za upravu te zaklade i to za trogodište 1916./7. do uključivo 1918./9. ureda radi imenovati povjerenicima p. n. gg. Stjepana Frkića, nadšumarnika slunjske imovne općine u Karlovcu, Stevana Petrovića, kr. zemalj. šumarskog nadzornika I. razr. u Zagrebu i Slavoljuba Slapničara, nadšumarnika gjurgjevačke imovne općine u Bjelovaru, a njihovim zamjenicima p. n. gg. Gjuru Cesarića, kr. zemalj. šumarskog nadzornika II. razr. u Zagrebu, Andriju Čopa, šumarnika ogulinske imovne općine u Ogulinu, i Gedeona Ogrizovića, šumarnika I. banske imovne općine u Glini; dočim je na predlog hrvatsko-slavonskog šumarskog društva obnašla imenovati povjerenikom zakladepogl. gosp. Dragutina Trötzera, nadšumarnika nadarbine nadbiskupije zagrebačke u Zagrebu, a njegovim zamjenikom veleučenog gospodina dra. Andriju Petračića, profesora kr. šumarske akademije u Zagrebu.

Društvene vijesti.

Novi utemelitel hrv.-slav. šumarskog društva. Hrvatsko-slavonskom šumarskom društvu u Zagrebu pristupio je kao utemeljiteljni član velemožni gospodin Marino de Bona (Bunić), kr. vladin odsječni savjetnik, uplativ utemeljiteljni prinos u iznosu od 200 K, slovi dvije stotine krune u obveznicama II. ratnog zajma.

Pripomočno zakladi hrv.-slav. šumarskog društva pristupio je g. Resz-Koritić Antun, kr. šum. povjerenik u Dugomselu, uplativ u ime članarine 10 kruna.

Skupština hrv.-slav. šum. društva održat će se, kako je u zadnjem broju javljeno dne 4. rujna t. g. u 9 sati do podne u dvorani žup. uprav. odbora u Zagrebu (Markov trg. Nova vladina palaća). Dan prije toga biti će u 3 sata poslije podne sjednica društvenoga odbora u šuu. odsjeku kr. zemalj. vlade, a na večer prijateljski sastanak u prostorijama gradjanske streljane u Tuškancu.

Broj 3962.

Predmet: Križevci grad prodaja hrastovih stabala u šumi „Župetnica“.

Oglas dražbe hrastovih stabala.

Na temelju odobrenja kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za narodno gospodarstvo u Zagrebu od 17. ožujka 1916.

br. IV.-560/2., prodavati će se dne 9. rujna 1916. putem javne pismene ponudbene dražbe kod gradskog poglavarstva u Križevciam 2131 komada hrastovih stabala, konsigniranih u redovitim sjećinama u gradskoj šumi „Župetnica“ u odjelu 27, odsjeku a) i c) uz izkličnu cijenu od 202.970 K 30 f., slovi: Dvijestodvije hiljade devet sto sedamdeset kruna 30 filira.

Ogrijevno drvo i ogranci do 20 cent. gornjeg promjera na gornjem kraju trgovačke robe, kao i svi otpadci (trešće) ostaju gradskoj općini.

Propisno biljegovane ponude imadu biti obložene sa žabinom od 10% izklične cijene bud u gotovom novcu, bud u ovozemnim državnim ili inim u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji zakonitu pupilarnu sigurnost imajućim vrijednosnim papirima.

Nudioć imade u ponudi izrično navesti, da su mu dražbeni uvjeti točno poznati, i da na iste bezuvjetno pristaje.

Ponude ispod izklične cijene, brzovavne ili naknadno stigavše ponude, ne će se uzeti u obzir.

Ponude imadu se predati u uručbeni zapisnik gradskog poglavarstva u Križevcima do dana 9. rujna 1916. do 11 sati prije podne.

Pobliže dražbene uvjete moći je uviditi kod podписанog poglavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Upitna šuma leži na zemaljskoj cesti 3 klm. udaljena od željezničke postaje Križevci.

Gradsko poglavarstvo

U Križevcima, dne 31. srpnja 1916.

Gradonačelnik:

Dr. Pomper v. r.

Kr. kotarska oblast u Osijeku.

Broj 14.482—1916.

Osijek dne 14. kolovoza 1916.

Predmet: Bocanjevci i Gat zem. zajed. prodaja hrastovih stabala.

Oglas dražbe hrastovih stabala.

Dne 11. rujna 1916. u 10 sati prije podne obdržavati će se u uredu kr. kotar. oblasti u Osijeku dražba vrhu:

a) 709 hrastovih stabala iz šume zem. zajed. Bocanjevci procijenjenih na 32.456 K,

b) 48 hrastovih stabala iz šume zem. zajed. Gat procijenjenih na 2240 K,

i to: primanjem lih pismenih ponuda, koje se za svaku od obih gore navedenih grupa napose i najzad dne 11. rujna 1916. do

10 sati prije podne po uredskom dobniku, u uručbeni zapisnik ove oblasti predati imadu.

Brzovjane ili naknadno stigavše ponude, neće se uzeti u obzir, a one ispod izklične cijene neće biti uvažene.

Prodaja se obavlja na panju bez naknadne premjerbe.

Zem. zajednica Bocanjevci prodaje samo u tehničke svrhe sposobno drvo.

Zem. zajednica Gat pako sve nadzemno drvo.

Propisno biljegovane ponude imadu sadržavati:

a) ime, prezime i obitavalište nudioca,

b) točnu oznaku dražbenog predmeta,

c) ponudjenu svotu izraženu brojevima i slovima u krunskoj vrijednosti,

d) izjavu ponuditelja, da su mu dražbeni uvjeti točno poznati i da na iste bezuvjetno pristaje.

Oni, koji u zastupanju drugih stavljaju ponudu, dužni su i stoj priklopiti legalizovanu punomoć.

Ponudu ima nudioc, odnosno njegov punomoćnik, vlastoručno podpisati i priložiti joj žaobinu od 10 (deset) % izklične cijene bud u gotovom novcu, bud u ovozemnim državnim ili inim u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji zakonitu pupilarnu sigurnost imajućim vrijednostnim papirima, koje potonje valja u ponudi točno označiti imenom, brojem i serijom, a moraju biti obloženi kuponomima i talonima. Papiri se primaju po zadnjem u mjestu dražbovanja poznatom tečaju budim-peštanske burze, nu ne preko minimalne vrijednosti njihove.

Ponude imadu biti valjano zapečaćene, a na omotu iste imade se napisati:

„Ponuda na 709 hrastovih stabala iz šume z. z. Bocanjevci“; odnosno na one iz šume z. z. Gat:

„Ponuda na 48 hrastovih stabala iz šume z. z. Gat.“

Nudioc nemože odustati od već predane ponude.

Za slučaj jednakih ponuda odlučiti će prisutni zastupnici dočne zem. zajed. kojoj će dati prednost.

Komulativne se ponude na obje grupe ne primaju.

Potanki se dražbeni uvjeti mogu za vrijeme uredovnih sati uviditi u uredu ove kr. kotarske oblasti u uredovnici šumarskog tehničara ili u odsutnosti potonjeg u odpravničtvu.

Kr. kotarski predstojnik

Šumarski pristav se traži za jedno veliko slavonsko vlastelinstvo. Mjesečna plaća 150 K, uredjeni stan, posluga, svjetlo i ogrev.

Strukovno naobraženi reflektanti mogu saznati adresu u uredništvu Šum. lista.

SADRŽAJ.

	Strana
Praksa uredjenja šuma u opće, a kod zem. zajednica napose. Napisao Ante Kern, kr. šumar. nadzornik (Nastavak).	195—226
Biljegovne pristojbe. (Nastavak). Piše J. Grčević, kr. rač. savjetnik	227—246
Osobne vijesti: Imenovanje povjerenstva zaklade za uzgoj djece šum. činovnika	227
Društvene vijesti: Novi utemeljitelj hrv.-slav. šumarskog društva. — Resz-Koritić pristupio pripomoćnoj zakladi hrv.-slav. šumarskog društva. — Skupština hrv.-slav. šum. društva	227
Oglasni dražba stabala. — Natječaj	227—229

Broj 2600. ex 1916.

Dražba hrastovih i brestovih stabala.

Gospodarstveni ured petrovaradinske imovne općine u Mitrovici prodaje dne 2. listopada 1916. u 11 sati prije podne putem javne pismene dražbe slijedeća stabla:

Hrpa broj 1.	
U šumi Neprečava 874 hrasta i 129 brestova — isklična cijena	K 206.759—
Hrpa broj 2.	
U šumi Neprečava 454 hrasta — isklična cijena	K 94.525—
Hrpa broj 3.	
U šumi Neprečava 994 hrasta, 1 jasen i 12 brestova — isklična cijena	K 219.431—
Hrpa broj 4.	
U šumi Varoš 331 hrast — isklična cijena	K 53.819—
Hrpa broj 5.	
U šumi Varoš 970 hrastova i 2 bresta — isklična cijena	K 227.963—
Hrpa broj 6.	
U šumi Smogva 747 hrastova i 32 bresta — isklična cijena	K 143.972—
Hrpa broj 7.	
U šumi Varadin 740 hrastova i 6 brestova — isklična cijena	K 127.510—
Hrpa broj 8.	
U šumi Senajske bare 921 hrast — isklična cijena	K 41.141—
Hrpa broj 9.	
U šumi Senajske bare na Savi 642 hrasta isklična cijena	K 47.546—
Hrpa broj 10.	
U šumi Baradinci 2121 brest — isklična cijena	K 45.571—

Kod svih hrpa prodaje se cjelokupna drvna gromada t. j. i gradivo i gorivo drvo, ali je dostalac dužan od kupljenih stabala

izraditi niže označenu količinu ogrijevnih drva i tu količinu petrovaradinskoj imovnoj općini besplatno predati i to:

Od hrpe	broj	1.	1221	met.	hvat	sa	5%/ nadvisine
" "	"	2.	593	"	"	"	5%/ "
" "	"	3.	1246	"	"	"	5%/ "
" "	"	4.	348	"	"	"	5%/ "
" "	"	5.	848	"	"	"	5%/ "
" "	"	6.	745	"	"	"	5%/ "
" "	"	7.	756	"	"	"	5%/ "
" "	"	8.	230	"	"	"	5%/ "
" "	"	9.	321	"	"	"	5%/ "
" "	"	10.	268	"	"	"	5%/ "

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se uviditi kod potpisanoj uredi,
kod morovičke i bosutske kotarske šumarije u Moroviču, te kod ko-
tarske šumarije klenačke u Nikincima.

Mitrovica, dne 30. kolovoza 1916.

Gospodarstveni ured petrovaradinske imovne općine.

Broj 11.368.

Oglas dražbe hrastovih stabala.

Na temelju dozvole kr. zem. vlade, odjela za narodno gospo-
darstvo od 25. kolovoza 1916. broj IV. 2158 raspisuje se za dne
14. listopada 1916. u 10 i pol sati prije podne javna pismena po-
nudbena dražba na 1881 komad hrastovih stabala uz iskličnu cijenu
od 56.912 K 40 f., a nalazeći se u šumi Široki hrast, vlastništvo
z. z. Farkašić. Suma leži na cesti Sisak—Pokupska 23 klm. od Siska.

Ponude vlastoručno potpisane imaju biti obložene sa jamč-
vinom, koja iznaša 10% od isklične cijene, te se imade u njoj
istaknuti, da su nudiocu dražbeni uvjeti poznati, te da im se pod-
vrgava.

Ponude ispod isklične cijene neće biti uvažene, a na brzjavne
ili naknadno stigavše neće se uzeti obzir.

Ostali uvjeti mogu se vidjeti za vrijeme uredovnih satova kod
kr. kot. oblasti u Sisku u uredovnici kr. kot. šumara.

U Sisku, dne 19. rujna 1916.

Kr. kotarska oblast.